Документ подписан простой электронной подписью
Информация о владельце:
ФИО: Сыров Игорь Анатольевич
Должность: Директор
Дата подписания: 31.10.2023 17:05:10
Уникальный программный ключ:
b683afe664d7e9f64175886cf9626a198149ad36

СТЕРЛИТАМАКСКИЙ ФИЛИАЛ
ФЕДЕРАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО
УЧРЕЖДЕНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
«УФИМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ»

Факультет *Башкирской и тюркской филологии*
Кафедра *Башкирской филологии*

Оценочные материалы по дисциплине (модулю)

дисциплина *История башкирской литературы*

Блок Б1, обязательная часть, Б1.О.21
цикл дисциплины и его часть (обязательная часть или часть, формируемая участниками образовательных отношений)

Направление

44.03.05 ***Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)***
код наименование направления

Программа

Родной (башкирский) язык и литература, Русский язык

Форма обучения

Заочная

Для поступивших на обучение в
2023 г.

Разработчик (составитель)
старший преподаватель
Султанова А. Ш.
ученая степень, должность, ФИО

Стерлитамак 2023

1. Перечень компетенций, индикаторов достижения компетенций и описание показателей и критериев оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю) 3

2. Оценочные средства, необходимые для оценки результатов обучения по дисциплине (модулю) 6

3. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю), описание шкал оценивания 49

1. Перечень компетенций, индикаторов достижения компетенций и описание показателей и критериев оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю)

Формируемая компетенция (с указанием кода)	**Код и наименование индикатора достижения компетенции**	**Результаты обучения по дисциплине (модулю)**	**Показатели и критерии оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю)**				**Вид оценочного средства**
1	**2**	**3**	**4**				**5**
			неуд.	**удовл.**	**хорошо**	**отлично**	
ПК-1. Способен использовать теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач в предметной области и в области образования	ПК-1.1. Знает о знаково-символической природе и генезисе языковых и литературных явлений, факторах их исторического развития для объяснения актуальных проблем и тенденций развития языка и литературы	Обучающийся должен: Знать этапы историко-литературного процесса и творчество ведущих писателей, его оценку в литературоведении и критике	Не знает этапы историко-литературного процесса и творчество ведущих писателей, его оценку в литературоведении и критике	Не достаточно знает этапы историко-литературного процесса и творчество ведущих писателей, его оценку в литературоведении и критике	Достаточно знает этапы историко-литературного процесса и творчество ведущих писателей, его оценку в литературоведении и критике	Полностью знает этапы историко-литературного процесса и творчество ведущих писателей, его оценку в литературоведении и критике	Тестовые задания
	ПК-1.2. Умеет интерпретировать лингвистическ	Обучающийся должен: Уметь анализировать художественные	Не умеет анализировать художественные произведения в	Не достаточно умеет анализировать художественные	Достаточно умеет анализировать художественные	Полностью умеет анализировать художественные	Индивидуальные задания

	ие, историко-литературные, культурно-мировоззренческие явления и процессы в контексте общей динамики развития языка и литературы с учетом их использования для решения исследовательских задач	произведения в контексте всей истории родной литературы	контексте всей истории родной литературы	произведения в контексте всей истории родной литературы	произведения в контексте всей истории родной литературы	произведения в контексте всей истории родной литературы	
	ПК-1.3. Владеет навыками комплексного поиска, анализа и систематизации информации по изучаемым проблемам языка и литературы с использованием научных и текстовых	Обучающийся должен: Владеть навыками литературоведческого анализа художественных текстов башкирской литературы	Не владеет навыками литературоведческого анализа художественных текстов башкирской литературы	Не достаточно владеет навыками литературоведческого анализа художественных текстов башкирской литературы	Достаточно владеет навыками литературоведческого анализа художественных текстов башкирской литературы	Полностью владеет навыками литературоведческого анализа художественных текстов башкирской литературы	Реферат

	источников, научной и учебной литературы, информационных баз данных						

2. Оценочные средства, необходимые для оценки результатов обучения по дисциплине (модулю)

Перечень вопросов для подготовки к экзаменам и зачетам по дисциплине

Экзамен һорауҙары (I семестр)

1. Әҙәби мираҫ һәм культура тураһында төшөнсә
2. Әҙәбиәт тарихын осорҙарға бүлеү проблемаһы
3. Руник яҙма ҡомартҡылар. уларҙың барлыҡҡа килеү тарихы, йөкмәткеләре
4. Әҙәби ҡомартҡы булараҡ М.Ҡашғариҙың «Диуану-лөғәт-әт-төрк» әҫәре
5. Йософ Баласағунлының «Ҡотаҙғу белек» поэмаһы
6. Башҡорт-уғыҙ эпик традициялары һәм «Ҡорҡот ата китабы»
7. Болғар осоронда культура һәм әҙәбиәт
8. Ҡол Ғәлиҙең «Ҡиссаи Йософ» дастаны. Әҫәрҙең яҙылыу тарихы, идея-тематик йөкмәткеһе, образдар системаһы. Дастандың гуманистик асылы
9. XIII-XVI быуаттарҙа башҡорт – әҙәби культура тарихы
10. Йырауҙар. Һабрау, Асан Ҡайғы, Ҡаҙтуған, Шалғыҙ йырауҙар ижадына күҙәтеү
11. Яҙма культура һәм дастансылыҡ
12. Ҡотоб «Хөсрәү вә Ширин» дастаны.
13. Харәзми «Мөхәббәтнамә» дастаны
14. Сәйф Сараи «Гөлөстан бит – төрки» дастаны
15. Кәтиб «Жөмжөмә солтан» әҫәре
16. Башҡорт ырыуҙарының рус дәүләтенә ҡушылыуҙан һуңғы осорҙа мәғәриф һәм әҙәбиәт үҫеше
17. Шәжәрәләрҙең әҙәбиәт үҫешендәге әһәмиәте
18. Тарихи-әҙәби ҡомартҡылар булараҡ тәуарихтар
19. Сәсәндәр ижадының идея-эстетик асылы, жанр тәбиғәте
20. публицистика. Батыршаның батшаға яҙған хаты
21. Башҡорт восстаниеларына бәйле тыуған әҫәрҙәр
22. Салауат Юлаевтың тормош юлы. Унын ижадының тарихи-әҙәби һәм идея-эстетик ҡиммәте
23. Фольклорҙа, әҙәбиәттә, сәнғәттә С.Юлаев образы
24. «Бахтиәрнамә» повесы
25. Тажетдин Ялсығол әл-Башҡорди. Тормош юлы. Ижади эшмәкәрлегенең төп йүнәлештәре. «Рисалаи Ғәзизә» әҫәренең, «Тарихнамәи Болғар» китабының әҙәбиәт үҫешендәге роле
26. XIX быуаттың беренсе яртыһында Башҡортостанда культура һәм әҙәбиәт
27. Башҡортостанда суфыйсылыҡ әҙәбиәтенең үҫеше
28. XIX быуатта әҙәбиәт һәм фольклор традицияларының берегеүе нигеҙендә үҫешкән сәсәндәр ижады
29. XIX быуаттың икенсе яртыһында Башҡортостанда культура һәм әҙәбиәт
30. Мәғрифәтселек әҙәбиәтенең үҙенсәлектәре, сығанаҡтары һәм маҡсаты
31. М.Аҡмулланың тормош юлы. Шағирҙың идея-эстетик ҡараштары. М.Аҡмулланың шиғриәтенең сығанаҡтары, идея-эстетик йөкмәткеһе, жанр үҙенсәлектәре, тел-стиль үҙенсәлектәре
32. М.Өмөтбаевтың тормошо һәм күп яҡлы эшмәкәрлеге
33. М.Өмөтбаев шиғырҙарының идея-тематик йөкмәткеһе
34. М.Өмөтбаев публицистикаһы, тәржемәләре
35. Р.Фәхретдиндең тормош юлы. Унын био-библиографик, ғилми-әҙәби характерҙағы «Аҫар» китаптар серияһы

36. Р.Фәхретдиндең «Сәлимә, йәки ғиффәт», «Әсмә, йәки ғәмәл вә яза» повестарының идея-проблематикаһы, әҙиптең мәғрифәтселек ҡараштарының әҫәрҙә сағылышы

Зачет һорауҙары (III семестр)

1. 20-се йылдарҙа әҙәби хәрәкәт. 20-се йылдар әҙәбиәтенең дөйөм һыҙаттары.
2. 20-се йылдар поэзияһының дөйөм һыҙаттары.
3. 20-се йылдарҙа проза жанрҙарының формалашыуы.
4. 20-се йылдарҙа башҡорт драматургияһы үҫеше.
5. 20-се йылдарzа әҙәбиәт һәм сәнғәт үҫешенде милли матбуғат, яҙма әҙәби тел формалашыуының роле.
6. Д.Юлтыйҙың тормошо һәм ижады.
7. Д.Юлтыйҙың “Кан” романынып йөкмәткеһе һәм форма үҙенсәлектәре, әҙәбиәт үҫешендәге роле.

8.“Кан” романынып яҙылыу тарихы. Әҫәрҙеп идея-проблематикаһы. Төп геройҙары.
9. Д.Юлтый хикәйәләрендә һәм очерктарында яңы заман һыҙаттары.
10. Д.Юлтый поэмаларының конфликт үҙенсәлектәре, образдар системаһы.
11. Д.Юлтый шиғриәтенеп төп темалары, идея-эстетик әһәмиәте.
12. “Карағол” драмаһынып конфликты, сюжет, жанр үҙенсәлектәре.
13. М.Ғафуриҙың тормошо һәм ижады.
14. М.Ғафури - Башҡортостандың халыҡ шағиры. Шиғриәтенең төп темалары, идея-эстетик үҙенсәлектәре.
15. М.Ғафури ижадында хеҙмәт темаһы. “Эшсе” поэмаһы.
16. “Кара йөҙҙәр” повесының конфликт үҙенсәлектәре.
17. М.Ғафуриҙың “Кыҙыл йондоҙ” пьесаһының идея-проблематикаһы.
18. Ғ.Хейриҙең тормошо һәм ижады.
19. “Өсәүҙең тарихы” повесында әхлаҡ мәсьәләләренең ҡуйылышы.
20. “Боролош” романының йөкмәтке һәм форма үҙенсәлектәре, милли әҙәбиәт үҫешендәге роле.
21. Ғ.Хәйри хикәйәләре, уларҙа яңы заман, яңы герой һыҙаттарын күрһәтеу.
22. Ғ.Хәйриҙең “Катын”, “Кооператорҙар”, “Бүлме” повестарында күтәрелгән төп проблемалар.
23. “Боролош” романынып төп геройҙары, конфликт үҙенселектәре.
24. Ғ.Дәүләтшин тормошо һәм ижады. “Зильский” повесы.
25. 20-се йылдар әҙәбиәтендә романтик һәм реалистик йүнәлештәр.
26. Ғ.Сәләмдең тормошо һәм ижады. «Ғ.Сәләм тураһында иҫтәлектәр» китабына аннотация.
27. Төхвәт Йәнәбиҙең тормошо һәм ижады. «Еңеүселәр иле» поэмаһының композиция үҙенсәлектәре.
28. Ғ.Сәләмдең “Йыр, йыр кәрәк герой турында”, “Өс йыр” поэмаларының әһәмиәте. Ғ.Сәләмдең башҡорт поэзияһы үҫешендә новаторлыk роле.
29. Ғ.Сәләмдең “Бала”, “Шоңҡар” поэмаларының сюжет-композицион үҙенсәлектәре. Поэзияла новеллизм күренеше.
30. Ғ.Сәләм шиғриәтенең төп үҙенсәлектәре.”Баралар”, “Нәйкәл”,”Республика иртәһе” һ.б. шиғырҙары.
31. 20-се йылдар поэмаһы.
32. И.Насыриҙың тормошо һәм ижады.
33. И.Насыриzып башланғыс ижады. Нәҫерҙәре, романтик повестары.
34. И.Насыриzың “Күҙәй” романынып конфликт үҙенсәлектәре.
35.И.Насыриҙың “Еңелгән ятыу” повесына бөгөнгө көн күҙлегенән баһа.

36. “Сибай” повесында замандың шәхескә йоғонтоһо.
37. С.Мифтахов тормошо һәм ижады, драматургияла новаторлыҡ роле.
38. А.Карнай очерктары. 30-сы йылдарzа очерк жанрының активлашыу сәбәптәре.
39. С.Мифтаховтың “Зимагорҙар” пьесаһы. Ғайса образы. Пьесаның әһәмиәте.
40. С.Мифтаховтың “Наҡмар”, “Дуҫлыҡ һәм мөхәббәт” пьесаларында заман проблемаларының сағылышы. Әҫәрҙәрҙең әһәмиәте.
41. С.Мифтаховтың “Ялан ҡыҙы” пьесаһының идея-проблематикаһы, конфликты.
42. А.Карнайzыn тормошо һәм ижады.
43. А.Карнайҙың “Беҙ ҡайтырбыҙ” повесының конфликт үҙенсәлектәре. Повеста сәнғәт мәсьәләләрен ҡуйыу.
44. А.Карнай хикәйәләрендә романтик һыҙаттар.
45. А.Карнай ижадында иҫкелекте, мещанлыҡты фашлау.
46. Булат Ишемғол ижады. Дингә ҡаршы тематикалы сатирик һәм юмористик прозаһы.
47. Булат Ишемғол ижады. «Тракторсы Айһылыу» поэмаһы.
48. 30-сы йылдарҙа проза үҫеше.
49. 30-сы йылдарҙа поэзия үҫеше.
50. 30-сы йылдарҙа драматургия үҫеше.
51. А.Таһировтың тормошо һәм ижады. “Налдаттар”, “Ҡыҙылармеецтар”, “Ҡыҙылгвардеецтар” романдары.
52. Х.Ибраһимовтың башҡорт комедиографияһындағы роле. Уның «Башмағым», «Еҙнәкәй» комедияларының жанр үҙенсәлектәре.
53. Фазыл Туйкиндың башҡорт драматургияһында тотҡан урыны. Уның «Ватан ҡаһармандары», «Тормош ҡорбандары» драмаларының йөкмәтке һәм форма үҙенсәлектәре.
54. 30-сы йылдар башҡорт әҙәбиәтенең төп һыҙаттары.
55. М.Ғафуриҙың «Тормош баҫҡыстары» повесында шәхес формалашыуы. Шәхес һәм революция, халыҡтар дуҫлығы темаһы.
56. М.Ғафуриҙың «Шағирҙың алтын приискыһында» повесында конфликттың ҡоролошо.

Имтихан һорауҙары (IV семестр)

1. Фронт матбуғаты. Башҡорт яугир-яҙыусыларының һуғыштағы журналистик эшмәкәрлеге.
2. С.Ҡудаш, С.Агиш, Х.Кәрим, К.Мәргәндәрҙең художестволы очерк йыйынтыҡтары, уларҙа герой концепцияһы.
3. Һуғыштың тәүге айҙарында яҙылған сәхнә әҫәрҙәренең тематик даирәһе, геройҙар концепцияһы. Әҫәрҙең уртаҡ яҡтары һәм кәмселектәре. (Б.Бикбай, К.Мәргән, Н.Ҡәрип, С.Агиш).
4. М.Буранғоловтың тормош юлы һәм ижады. М.Буранғолов – драматург.
5. Р.Ниғмәтиҙең «Үлтер, улым, фашисты!» поэмаһының жанр тәбиғәте.
6. «Нигеҙ» романының образдар системаһы.
7. С.Агиштың «Шартына килһен», «Мәзин йортонда» әҫәрҙәренең сюжет үҙенсәлектәре.
8. Б.Бикбайҙың тормош юлы һәм ижады.
9. «Аҡселән ташҡанда» романы – 50-се йылдарҙа роман жанрының формалашыуындағы яңы баҫҡыс.
10. М.Кәримдең «Европа – Азия» циклы - һуғыштан һуңғы башҡорт шиғриәтенең көҙгөһө.
11. Һуғыштан һуңғы поэмаларҙың проблематикаһы, жанр үҙенсәлектәре.
12. Һуғыштан һуңғы прозала вульгар социологизмдың һәм «конфликтһыҙлыҡ теорияһының» шауҡымы.
13. Динис Исламовтың «Мәскәү юлы» романының әҙәбиәт тарихындағы урыны, әһәмиәте.

14. Һ.Дәүләтшина повестарында ҡатын – ҡыҙ образы.
15. Һ.Дәүләтшинаның тормош юлы һәм ижады.
16. «Ырғыҙ» романында халыҡ ижады мотивтары.
17. «Ырғыҙ» романында Айбулат образының типик характер кимәленә күтәрелеше.
18. Ә.Бикчәнтәевтың «Ҡарасәй юлы» романының композиция үҙенсәлектәре.
19. «Ожмах вәғәҙә итмәйем» романында осор ҡаршылыҡтарының Хәйҙәр Аюдаров образында бирелеше.
20. Ә.Бикчәнтәевтың «Бөркөт һауала үлә» әҫәрендә ҡаһарманлыҡ, Ватанға һөйөү темаларының бирелеше.
21. Хәйҙәр Аюдаров характерын асыуҙағы яңылыҡтар.
22. К.Мәргәндең «Нарыштау итәгендә» романының проблематикаһы.
23. «Ырғыҙ» романының яҙылыу тарихы, уның реалистик ерлеге.
24. «Ырғыҙ» романында халыҡтың йәшәү, тормош-көнкүреш, традицияларының сағылышы. Әҫәрҙең тел-стиль үҙенсәлектәре.
25. С.Агиш – хикәйә оҫтаһы. Хикәйәләренең жанр-стиль үҙенсәлектәре.
26. Д.Исламовтың тормошо һәм ижады.
27. «Көньяҡ ҡояшы» – яҙылып бөтмәгән роман. Төп образдар.
28. «Ҡыҙҙар», «Минең яҡташым – Ибраһим ағай» повестарының конфликт үҙенсәлектәре.
29. С.Агиштың тормошо һәм ижады.
30. «Йомарт ер» романының төп идея - проблемалары.
31. «Айбикә» повесында образдар системаһы.
32. Һуғыштан һуңғы осор шиғриәте.
33. Һуғыштан һуңғы осорҙа мәҙәниәт һәм әҙәбиәт.
34. Һуғыштан һуңғы осор драматургияһы.
35. Б.Бикбай драматургияһы.
36. Һуғыштан һуңғы осорҙа хикәйә жанры.
37. Һуғыштан һуңғы осорҙа повесть жанры.
38. Һуғыштан һуңғы осорҙа роман жанры.
39. Ә.Вәлиҙең очерк-романдары. Ауыл хужалығын аяҡҡа баҫтырыу, милли зыялылар мәсьәләһе, яңы тип етәксе образы.
40. Х.Ғиләжевтың «Погонһыҙ һалдаттар» романының образдар системаһы.
41. Ж.Кейекбаевтың «Туғандар һәм таныштар» романының образдар системаһы.

Зачет һорауҙары (VII семестр)

1. З.Биишеваның биографияһы хаҡында төп мәғлүмәттәр (тыуған йылы, ғаиләһе, уҡыуы, эше, ижади эшмәкәрлеге). Шиғырҙарында («Халыҡ күңеле», «Теләк», «Кешесә», «Теләр инем» һ.б.) граждандлыҡ позициялары сағылышы. Хикәйәт жанры тураһында төшөнсә. Һөнәрсе, Зөлхизә образдарында З. Биишеваның йәшәү мәғәнәһе, мөхәббәт һәм тоғролоҡ хаҡындағы хыялдарының сағылышы.
2. З. Биишева ижадында повесть жанры. ХХ б. 60–сы йылдарында прозаның «лириклашыуы» күренеше, уның сәбәптәре. «Сәйер кеше», «Уйҙар, уйҙар» повестарында лирик–романтик башланғыстар.
3. З. Биишева – Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы (1990). «Яҡтыға» трилогияһында көслө рухлы геройҙарҙың, ХХ быуат совет сәйәси идеалдары өсөн көрәштең һүрәтләнеше. Азатлыҡ көрәшенең быуындан-быуынға тапшырыла килеүе хаҡында идеяның бирелеше. Трилогияла халыҡ ижадының роле.
4. «Яҡтыға» трилогияһында Емеш образының бирелеше. Уның характер булараҡ формалашыуында төп ваҡиғалар, сәбәп–шарттарҙың роле. Әҫәрҙә бүтән ҡатын–ҡыҙ образдарҙа (Таибә, Ҡарасәс, Сыуаҡай, Бибеш, Йәнеш, Айһылыу, Гөлйыһан, Заһира, Шәүрә һ.б.) психологизм, халыҡсанлыҡ, фиҙакәрлек күренештәре.

5. З. Биишеваның «Нәҙер», «Тылсымлы ҡурай» әҫәрҙәренең сюжет нигеҙендә халыҡ йолалары, әкиәт–легендаларҙан, мифтарҙан килеп ингән образдарҙың ятыуын аңлатығыҙ. Ер-әсә образының символик мәғәнәһен асыҡлағыҙ.
6. М.Кәрим биографияһына ҡағылышлы төп мәғлүмәттәр. Шиғриәтендә автобиографик мотивтар. «Мин фронтҡа китәм, иптәштәр!», «Өсөнсө көн тотош ҡар яуа», «Партияның рядовойы», «Һаумы, тиҙәр гөлдәр», «Күкрәгемдән ҡоштар осорам», «Уңдым» шиғырҙарының художестволы эшләнеше.
7. М.Кәрим – Башҡортостандың халыҡ шағиры. Уның ватан, йәмғиәт һәм шәхес, заман, йәшәү асылы хаҡында фәлсәфәле уйланыуҙарға ҡоролған «Европа – Азия» шиғырҙар циклы, «Алыҫ юлға эйәрләйҙәр», «Вәғәҙәләр бирмә», «Йәшәйһе бар, һаҡла үҙеңде», «Бәхәс», «Аяҡтарым юлда, күңелем йырҙа» шиғырҙарының идея-эстетик асылы.
8. М. Кәримдең «Оҙон–оҙаҡ бала саҡ» китабының автобиографик мотивтары. Төп образдар. Китаптың жанр, композиция үҙенсәлектәре.
9. М.Кәримдең «Ҡара һыуҙар» поэмаһында символик образдар. Һуғыш һәм тыныслыҡ, мөхәббәт, тоғролоҡ һәм хыянат темаларының бирелеше. «Декабрь йыры», «Үлмәҫбай» поэмаларында Ватанға һөйөү, һаҡлау темаһы. Поэмаларҙың жанр–стиль үҙенсәлектәре. «Сер», «Йылмайыу» поэмаларында символика, аллегория күренештәре.
10. М.Кәрим ижадында психологик драма. «Йырланмаған йыр», «Яңғыҙ ҡайын» әҫәрҙәрендә төп образдар, конфликт тәбиғәте. М. Кәримдең «Ҡыҙ урлау» комедияһының сюжет үҙенсәлектәре.
11. М.Кәримдең «Ярлыҡау» повесында һуғыш һәм тыныслыҡ, мөхәббәт, йәмғиәт һәм шәхес, енәйәт һәм яза тема–проблемаларының бирелеше. Повеста Й. Байназаров, Л. Зух, М. Терезаға бәйле символик деталдәр, образдар (юғалған ҡалаҡ, ҡойолған япраҡтар, ай һәм ҡояш, һүнмәй ҡалған фонарь, ҡәбер өҫтөндәге яҙыу, ер шары буйлап илай - көлә атлау) хаҡында фекерҙәрегеҙҙе әйтегеҙ.
12. М.Кәримдең «Айгөл иле» драмаһында тыуған ил алдында яуаплылыҡ, әсә һәм бала темаларының бирелеше. Йәғәфәр, Ябағаев образдары аша осор ҡаршылыҡтарын һүрәтләү. Айгөл образында романтик идеалдар сағылышы.
13. М.Кәримдең «Ташлама утты, Прометей!» трагедияһы. Ут символының мәғәнәһе. Боронғо грек мифы сюжетын ижади үҫтереү.
14. «Ай тотолған төндә» трагедияһында йола (закон) һәм шәхес азатлығы мәсьәләләрен ҡуйыу. Тәңкәбикә образы. Диуана образының традиционлығы, әһәмиәте.
15. М.Кәримдең «Диктаторға ат бирегеҙ!» политик памфлетында гипербола, гротеск, сарказм күренештәре.
16. Н. Нәжмиҙең тормошо һәм ижады. Шиғриәте. К. Әхмәтйәновтың «Н. Нәжми – шиғыр оҫтаһы» китабының төп йөкмәткеһе.
17. Н.Нәжмиҙең «Йыр тураһында баллада» поэмаһының эпиграфы, бағышлауы. Ваҡыт, ҡамсы, ҡылыс образдарының поэтик йөкмәтке тыуҙырыуҙағы роле. «Әсә», «Ҡайындар», «Йоҡлаған бала янында һүҙ», «Иблес», «Шағир һәм шаһ» поэмаларының поэтик эшләнеше.
18. Н. Нәжми – драматург. «Гармунсы дуҫ», «Ҡыңғыраулы дуға» (йәки теләк буйынса бүтән ике) драмаларының сюжеты, образдар эшләнеше.
19. Р. Назаровтың тормошо һәм ижады. Уның йәшәү мәғәнәһе, бәхет, тыуған ер, Ватан хаҡындағы «Төнгө уйланыуҙар», «Ғүмер», «Көрәш», «Әсә һүҙҙәре» шиғырҙарында граждандыҡ идеяларын биреү үҙенсәлектәре. Шиғырҙарҙың художестволы эшләнеше.
20. Р.Назаров шиғырҙарында мөхәббәт темаһы. «Йәшен», «Йөрәк», «Йондоҙҙар туйы» циклына ингән башҡа шиғырҙарының поэтик эшләнеше.
21. Рәми Ғариповтың тормошо һәм ижады. «Көндәлектәр» ҙә («Киләсәккә юл ярам», «Пилот яҙмалары», «Уҡыу океаны») йәш кешенең донъяға ҡараштарының формалашыуы сағылышы. Тәржемәләре.
22. Р.Ғариповтың «Табыныу», «Интегралдар поэмаһы» әҫәрҙәрендә заман проблемаларының сағылышы, поэтик фекер бирелеше.

23. Р.Ғариповтың «Урал йөрәге», «Аманат», «Батырша», «Туған тел», «Таш сәскә», «Ҡайтыу», «Уйҙарым» шиғырҙарында милли тарих, тел мәсьәләләренең сағылышы.
24. Р.Ғариповтың автобиографик мотивтарға ҡоролған шиғырҙары. «Тыуған ерҙәрем», «Әсәм ҡулдары», «Ауыр булыр һиңә минең менән», «Йырҙарыма ҡайтам», «Байлыҡ», «Шүлгән – йылға», «Атай алтыны» шиғырҙарында шағирҙың рухи донъяһы, поэтик асыштары.
25. Рәми Ғариповтың ижад һәм шиғриәт, Шағир намыҫы хаҡында фекерҙәренең «Сәнғәт», «Йыр һуҡмағы», «Һүҙем бар», «Шөшлө», «Шағир дәүләте», «Бәлки, керләнеп тә бөтөрмөн мин», «Елдәр булып иҫәм, иҫкәндә» шиғырҙарында сағылышы.
26. Р.Ғариповтың ижадында донъя картинаһы. Ҡояш һәм ай, шәфәк, таң («Иртә», «Мөгөҙөнә һалып таң ҡояшын», «Ай бәпкәләре»), йыл миҙгелдәре («Ҡыштың ап–аҡ дәфтәренә», «Ҡантүш турғайҙар», «Донъя зәңгәр, донъя шундай зәңгәр», «Көҙ үҙенең алтын шиғырҙарын», «Һабантурғай», «Көтөүсе», «Аҡ сәпсек», «Яҙғы йыр») хаҡындағы шиғырҙарында образдар системаһы.
27. Р.Солтангәрәевтың хикәйә оҫтаһы икәнлеген миҫалдар ярҙамында иҫбатлағыҙ. Хикәйәнең жанр үҙенсәлектәре «Уны Абдрахманов тиҙәр», «Шкаф», «Хамбал», «Ҡиәмәтлек кейәү» әҫәрҙәренең художестволы эшләнеше.
28. 60-70 й. прозаһында производство конфликты, уның социаль-сәйәси нигеҙе. Р. Солтангәрәевтың «Йылы ямғыр», «Нефтселәр юлынан» повестары (С. Юлаев премияһы, 1978).
29. 1960–1970 й. проза үҫешендә төп темалар, жанрҙар, авторҙар, ҡаҙаныштар.
30. 1960-1970 й. шиғриәттә поэтик эҙләнеүҙәр һәм асыштар.М.Кәрим, З.Биишева, Н.Нәжми, М.Ғәли, К.Кинйәбулатова, Ш.Биҡкол шиғриәте.
31. 1960-1970 й. драматургия өлкәһендә төп темалар, жанрҙар, ҡаҙаныштар.
32. И. Абдуллиндың «Бажалар», «Тиле йәшлек» комедияларында заманға хас кәмселектәрҙе көлкөлө ситуациялар аша фашлау. И.Абдуллиндың «Айһылыуҙың айлы кистәре» драмаһында замандаштарҙың рухи донъяһының лирик-романтик планда асылыуы.
33. И.Абдуллиндың «Хуш, Рим!», «Тол ҡатындар иламай», «Ҡош юлынан барам» романдарында Бөйөк Ватан һуғышының кеше яҙмыштарына йоғонтоһо, ҡаһарманлыҡ темаһының бирелеше.
34. Ф.Иҫәнғоловтың тормош юлы. Ижадында тарихи–революцион роман жанры. Лирик повесть булараҡ «Аҡҡошом минең» повесы, замандаштың рухи донъяһын һүрәтләү.
35. Ғ.Ибраһимов - башҡорт әҙәбиәтендә тәүге тарихи роман авторы. «Кинйә» романы. Төп геройҙың көрәшкә килеү юлдарын күрһәтеү. Халыҡтың азатлыҡ өсөн көрәшен һүрәтләү.
36. XX б. 60-70 йылдарында башҡорт әҙәбиәтендә хәрби тема. Я.Хамматовтың «Тыуған көн» (1978) романы. М. Ғөбәйҙуллиндың ҡаһарманлыҡ сифаттарын тәрбиәләүсе сәбәп-шарттарҙы күрһәтеү.Кешене экстремаль ситуацияларҙа һүрәтләргә, символик дөйөмләштереүҙәргә ынтылыш. Ә. Хәкимовтың «Күпер», «Бәйге», «Туй», «Аҡһаҡ бүре» повестары. И.Ғизәтуллиндың ижади һәм шәхси ҡаһарманлығы. «Икенсе бейеклек» әҫәре Автобиографик мотивтар.
37. Р. Сафиндың «Йәнбикә» драмаһы. Замандың ҡаршылыҡлы яҡтарын һүрәтләү. Р.Сафиндың «Ҡыр ҡаҙҙары», «Ут эсендә бейеү», «Тол ҡатындар һәм аяҡһыҙҙар бейеүе», «Тәбиғәттең кәләш кенә сағы», «Ҡыш килер ҙә, китмәҫ кеүек ине», «Ҡайтығыҙ» шиғырҙары. «Гармунсы дуҫ» поэмаһында һуғыштан һуңғы быуын яҙмышы сағылышы. Шиғыр, йырҙың кеше тормошондағы роле хаҡында уйланыуҙар.
38. Тарихи роман булараҡ К.Мәргәндең «Бөркөт ҡанаты» романы.
39. Я.Вәлиевтың «Бөркөттәр оя ташламай» романында осорҙоң социаль ҡаршылыҡтарын күрһәтеү.
40. Ш.Янбаевтың «Зәңгәр сатыр», «Беүә буйҡайҙары һары тал» романдарында замандаш образын сағылдырыу.

Зачет һорауҙары (VIII семестр)

1. Я.Хамматовтың «Бөртөкләп йыйыла алтын»(1966), «Аҡман-тоҡман»(1971), «Йәшенле йәй»(1975), “Юрғашты” (1980), “Руда” (1982) романдары. Пенталогияның яҙылыусы ижадында, башҡорт әҙәбиәтендә тотҡан урыны.
2. Я.Хамматовтың Ҡара яу" романы.
3. Я.Хамматовтың "Ағиҙел Волгаға ҡоя" романы.
4. "Һыр-дарья" романы.
5. Я.Хамматовтың "Ҡараһаҡал" романы.
6. Я.Хамматовтың "Салауат" романы."
7. Я.Хамматовтың «Төньяҡ амурҙары" романы.
8. Я.Хамматовтың «Тыуған көн" романы.
9. Я.Хамматовтың "Башҡорттар китте һуғышҡа" романы.
10. Я.Хамматовтың "Комбриг Муртазин" романы.
11. М.Кәримдең «Ташлама утты, Прометей!» трагедияһы. Ут символының мәғәнәһе. Боронғо грек мифы сюжетын ижади үҫтереү.
12. «Ай тотолған төндө» трагедияһында йола (закон) һәм шәхес азатлығы мәсьәләләрен ҡуйыу. Тәңкәбикә образы. Диуана образының традиционлығы, әһәмиәте.
13. М.Кәримдең «Диктаторға ат бирегеҙ!» политик памфлетында гипербола, гротеск, сарказм күренештәре.
14. Н. Нәжмиҙең тормошо һәм ижады. Шиғриәте. К. Әхмәтйәновтың «Н. Нәжми – шиғыр оҫтаһы» китабының төп йөкмәткеһе.
15. Н.Нәжмиҙең «Йыр тураһында баллада» поэмаһының эпиграфы, бағышлауы. Ваҡыт, ҡамсы, ҡылыс образдарының поэтик йөкмәтке тыуҙырыуҙағы роле. «Әсә», «Ҡайындар», «Йоҡлаған бала янында һүҙ», «Иблес», «Шағир һәм шаһ» поэмаларының поэтик эшләнеше.
16. Н. Нәжми – драматург. «Гармунсы дуҫ», «Ҡыңғыраулы дуға» (йәки теләк буйынса бүтән ике) драмаларының сюжеты, образдар эшләнеше.
17. Ә. Бикчәнтәевтың «Бөркөт һауала үлә» повесында авторҙың А. Матросов образын асыуҙағы яңылыҡтар эҙләүе, документаль материалдарға таяныуы, геройҙы Өфө ерлеге менән ныҡлап бәйләүе.
18. Ә. Бикчәнтәев ижадында хеҙмәт кешеһе образы. «Ҡарасәй юлы» романы. Республика нефть индустрияһы үҫеү айҡанлы ергә хужалыҡлы мөнәсәбәттә ҡаршылыҡтар. Романдың композицион үҙенсәлектәре.
19. Ә. Бикчәнтәевтың «Ожмах вәғәҙә итмәйем» романында осор ҡаршылыҡтарының замандың йәш кешеһе Хәйҙәр Аюдаров образында бирелеше. Ә. Бикчәнтәев прозаһында герой концепцияһы.
20. Рәми Ғариповтың тормошо һәм ижады. «Көндәлектәр» ҙә («Киләсәккә юл ярам», «Пилот яҙмалары», «Уҡыу океаны») йәш кешенең донъяға ҡараштарының формалашыуы сағылышы. Тәржемәләре.
21. Р.Ғариповтың «Табыныу», «Интегралдар поэмаһы» әҫәрҙәрендә заман проблемаларының сағылышы, поэтик фекер бирелеше.
22. Р.Ғариповтың «Урал йөрәге», «Аманат», «Батырша», «Туған тел», «Таш сәскә», «Ҡайтыу», «Уйҙарым» шиғырҙарында милли тарих, тел мәсьәләләренең сағылышы.
23. Р.Ғариповтың автобиографик мотивтарға ҡоролған шиғырҙары. «Тыуған ерҙәрем», «Әсәм ҡулдары», «Ауыр булыр һиңә минең менән», «Йырҙарыма ҡайтам», «Байлыҡ», «Шүлгән – йылға», «Атай алтыны» шиғырҙарында шағирҙың рухи донъяһы, поэтик асыштары.
24. Рәми Ғариповтың ижад һәм шиғриәт, Шағир намыҫы хаҡында фекерҙәренең «Сәнғәт», «Йыр һуҡмағы», «Һүҙем бар», «Шөшлө», «Шағир дәүләте», «Бәлки, керләнеп тә бөтөрмөн мин», «Елдәр булып иҫәм, иҫкәндә» шиғырҙарында сағылышы.

25. Р.Ғариповтың ижадында донъя картинаһы. Ҡояш һәм ай, шәфәк, таң («Иртә», «Мөгөҙөнә һалып таң ҡояшын», «Ай бәпкәләре»), йыл миҙгелдәре («Ҡыштың ап–аҡ дәфтәренә», «Ҡантүш турғайҙар», «Донъя зәңгәр, донъя шундай зәңгәр», «Көҙ үҙенең алтын шиғырҙарын», «Һабантурғай», «Көтөүсе», «Аҡ сәпсек», «Яҙғы йыр») хаҡындағы шиғырҙарында образдар системаһы.
26. Р.Солтангәрәевтың хикәйә оҫтаһы икәнлеген миҫалдар ярҙамында иҫбатлағыҙ. Хикәйәнең жанр үҙенсәлектәре «Уны Абдрахманов тиҙәр», «Шкаф», «Хамбал», «Ҡиәмәтлек кейәү» әҫәрҙәренең художестволы эшләнеше.
27. 60-70 й. прозаһында производство конфликты, уның социаль-сәйәси нигеҙе. Р. Солтангәрәевтың «Йылы ямғыр», «Нефтселәр юлынан» повестары (С. Юлаев премияһы, 1978).
28. 1960–1970 й. проза үҫешендә төп темалар, жанрҙар, авторҙар, ҡаҙаныштар.
29. 1960-1970 й. шиғриәттә поэтик эҙләнеүҙәр һәм асыштар.М.Кәрим, З.Биишева, Н.Нәжми, М.Ғәли, К.Кинйәбулатова, Ш.Биҡкол шиғриәте.
30. 1960-1970 й. драматургия өлкәһендә төп темалар, жанрҙар, ҡаҙаныштар.
31. И. Абдуллиндың «Бажалар», «Тиле йәшлек» комедияларында заманға хас кәмселектәрҙе көлкөлө ситуациялар аша фашлау. И.Абдуллиндың «Айһылыуҙың айлы кистәре» драмаһында замандаштарҙың рухи донъяһының лирик-романтик планда асылыуы.
32. И.Абдуллиндың «Хуш, Рим!», «Тол ҡатындар иламай», «Ҡош юлынан барам» романдарында Бөйөк Ватан һуғышының кеше яҙмыштарына йоғонтоһо, ҡаһарманлыҡ темаһының бирелеше.
33. Ф.Иҫәнғоловтың тормош юлы. Ижадында тарихи–революцион роман жанры. Лирик повесть булараҡ «Аҡҡошом минең» повесы, замандаштың рухи донъяһын һүрәтләү.
34. Ғ.Ибраһимов - башҡорт әҙәбиәтендә тәүге тарихи роман авторы. «Кинйә» романы. Төп геройҙың көрәшкә килеү юлдарын күрһәтеү. Халыҡтың азатлыҡ өсөн көрәшен һүрәтләү.
35. XX б. 60-70 йылдарында башҡорт әҙәбиәтендә хәрби тема. Я.Хамматовтың «Тыуған көн» (1978) романы. М. Ғөбәйҙуллиндың ҡаһарманлыҡ сифаттарын тәрбиәләүсе сәбәп-шарттарҙы күрһәтеү.Кешене экстремаль ситуацияларҙа һүрәтләргә, символик дөйөмләштереүҙәргә ынтылыш. Ә. Хәкимовтың «Күпер», «Бәйге», «Туй», «Аҡһаҡ бүре» повестары. И.Ғизәтуллиндың ижади һәм шәхси ҡаһарманлығы. «Икенсе бейеклек» әҫәре Автобиографик мотивтар.
36. Р. Сафиндың «Йәнбикә» драмаһы. Замандың ҡаршылыҡлы яҡтарын һүрәтләү. Р.Сафиндың «Ҡыр ҡаҙҙары», «Ут эсендә бейеү», «Тол ҡатындар һәм аяҡһыҙҙар бейеүе», «Тәбиғәттең кәләш кенә сағы», «Ҡыш килер ҙә, китмәҫ кеүек ине», «Ҡайтығыҙ» шиғырҙары. «Гармунсы дуҫ» поэмаһында һуғыштан һуңғы быуын яҙмышы сағылышы. Шиғыр, йырҙың кеше тормошондағы роле хаҡында уйланыуҙар.
37. Тарихи роман булараҡ К.Мәргәндең «Бөркөт ҡанаты» романы.
38. Р.Назаровтың тормош юлы һәм ижады. Шағирҙың лирик геройының Йәшен", "Йөрәк" шиғырҙарында һүрәтләнеше.
39. Р.Назаровтың Ваҡыт, мәңгелек, йәшәү мәғәнәһенә бәйле фәлсәфәүи темаға "Ғүмер" һ.б. шиғырҙарына анализ.
40. Р.Назаров ижадында донъя, тәбиғәт күренештәренә бәйле метафора һәм образдар: "Йондоҙҙар туйы", "Төн", «Йәйге төн», "Көрәш", "Ярып үтәм төндөң ҡуйылығын" шиғырҙарына анализ.
41. Р.Назаров ижадында хеҙмәт кешеһе образы: "Тракторист йыры", "Бесәнсе йыры", "Таң", "Уйланыу", «Ер йыры!, «Һалдат» шиғырҙары, заман менән бәйлелек.
42. Р.Назаровтың "Әсә һүҙҙәре" шиғырҙар шәлкеме. З.Исмәғилев тарафынан ижад ителгән романстар.

Имтихан һорауҙары (VIII семестр)

1. XX быуаттың 1980-90-сы йылдар әҙәбиәтенә дөйөм күҙәтеү. Социаль, ижтимағи, сәйәси ваҡиғалар һәм әҙәбиәт.
2. Хәҙерге башҡорт шиғриәтен осорҙарға бүлеү: “йылыныу” осоро, “торғонлоҡ” осоро, үҙгәртеп ҡороу осоро һ.б.
3. XX быуат аҙағы шиғриәтендә Мостай Кәримдең ижады. Заман, осор менән бәйле фәлсәфәүи уйланыуҙар. Шиғриәттә халыҡ, милләт, тел яҙмышы мәсьәләләре (Р.Бикбаев, Ҡ.Аралбаев, Т.Йосопов, М.Ғәли, Ф.Туғыҙбаева, Т.Ғәниева, И.Кинйәбулатов һ.б.).
4. Башҡорт әҙәбиәтендә бәләкәй эпик жанрҙар системаһы. Социаль-психологик хикәйәләр (Р.Солтангәрәев, Ә.Әминев, С.Шәрипов, Т.Ғарипова һ.б.).
5. Хәҙерге романдарҙа тәнҡитле реализм тенденциялары. Ә.Хәкимовтың “Өйөрмә” романының образдар системаһы. Идея-тематик йөкмәткеһе.
6. Әхиәр Хәкимов ижадында тарихи роман жанры. «Һауыр ҡумта» романының тарихи ерлеге. Азатлык өсөн көрәш идеяһының бирелеше. Сырым, Сәйфелмөләк, Ҡыуандык һәм Көмөштамсы образдары.
7. Әхиәр Хәкимовтың «Думбыра сыңы» романының тарихи ерлеге. Романда Һабрау һәм Боғара образдары. Үҙ аллы дәүләт төҙөү өсөн көрәш.
8. Рәшит Солтангәрәев–проза оҫтаһы. Хикәйәләрендә социаль - психологик һүрәтләү, характер асыу алымдары. Герой концепцияһы.
9. Рәшит Солтангәрәев повестары. Яҙыусының “Кешеләр” повесының проблематикаһы. Әҫәрҙә ҡулланылған композиция алымдары.
10. Ноғман Мусин прозаһы. “Йыртҡыс тиреһе” повесында замандаш образы. Әҫәрҙең идея-тематик йөкмәткеһе, проблематикаһы. Заманға хас үткер социаль мәсьәләләрҙе ҡуйыу.
11. Ноғман Мусиндың “Һуңғы солоҡ” романында образдар системаһы. Әҫәрҙең идеяһы.
12. Ноғман Мусиндың «Мәңгелек урман» романында тәбиғәт һәм кеше яҙмыштарының бирелеше. Төлкөсура образы: азатлыҡ өсөн көрәш темаһы.
13. Рауил Бикбаев ижады. Шиғырҙарының граждανлыҡ пафосы «Башкортостан бында башлана», «Ете быуыным», «Салауат ҡылысы», «Ваҡыт менән һөйләшеү» шиғырҙарында халыҡ тарихы, киләсәк, быуындар бәйләнеше.
14. Рауил Бикбаевтың «Һыуһаным, һыуҙар бирегеҙ!» поэмаһында социаль, экологик, мораль-этик мәсьәләләрҙең ҡуйылышы. Әҫәрҙең композицияһы.
15. Рауил Бикбаевтың «Халҡыма хат» поэмаһының яҙылыу тарихы, идея-проблематикаһы.
16. Булат Рафиҡовтың тормошо һәм ижады. «Эйәрләнгән ат» әҫәренең жанры, төҙөлөшө. Сюжет үҙенсәлектәре. Төп образдар.
17. Булат Рафиҡовтың «Ҡараһакал» романының тарихи ерлеге, милли-колониаль иҙеүгә каршы көрәш, Ҡараһакал образы. Романдың конфликт үҙенсәлектәре. Бәпәнәй абыз образы. Унық ихтилалдың рухи етәксеһе дәрәжәһенә күтәрелеүе, азатлыҡ өсөн көрәше.
18. “Муса батыр” китабына ингән повестарҙа (Р.Солтангәрәев «Осто бөркөт», М.Ямалетдинов “Ҡотолоу юлҡайҙарын тапманым”, Я.Хамматов “Комбриг Мортазин”) Муса Мортазин образы.
19. Динис Бүләковтың тормошо һәм ижады. «Килмешәк» романында ауылды үҙгәртеп ҡороуҙар осорон һүрәтләү.
20. Динис Бүләковтың «Ғүмер бер генә» романында заман тыуҙырған социаль һәм әхлаҡи мәсьәләләрҙең ҡуйылышы.
21. Динис Бүләковтың «Туҙҙырылған тамуҡ» романының философик һәм публицистик яңғырашы.
22. Ғайса Хөсәйенов - ғалим һәм әҙип. «Тормош» парсалар йыйынтығы. Парса жанрының үҙенсәлеге.

23. Ғайса Хөсәйеновтың «Батырҙар ҡиссаһы» китабына ингән повестарына күҙәтеү. Ҡисса жанры үҙенсәлектәре. Халыҡ тарихының героик биттәре.
24. Ғайса Хөсәйеновтың «Ҡанлы илле биш» романының идея проблематикаһы, төҙөлөшө, тарихи ерлеге. «Ҡанлы илле биш» романында Батырша образы. Шәхестең формалашыуы, халыҡ алдында яуаплылыҡ мәсьәләләре.
25. Факиһа Туғыҙбаеваның «Тәүбә», «Яуап көнө», «Ҡыңғырау» һ.б. поэмаларында ил, ер тарихы хаҡында фәлсәфәүи уйланыуҙар сағылышы.
26. Ҡәҙим Аралбайҙың туған телгә, милләт яҙмышына арналған әҫәрҙәре («Рух яҙыуы», «Күк Бүре», «Аҡ тирмә», «Таналыҡ тауышы» һ.б.).
27. Тамара Ғәниеваның «Ҡыпсаҡтар», «Арҡайым» поэмаларының идея-тематик үҙенсәлектәре.
28. Р.Түләк, Ә.Үтәбай, Т.Дәүләтбирҙина һ.б. поэмаларында замандың рухи мәсьәләләре күтәрелеүе.
29. Хәсән Назар шиғриәте. “Шәмсыраҡ”, “Асманға ашыу” поэмаларының идея-художество үҙенсәлектәре.
30. Хәҙерге башҡорт әҙәбиәтендә публицистика. Р.Насыров, Ғ.Шафиҡовтың әҙәби-публицистик эшмәкәрлеге. Билдәле шәхестәрҙең исемдәре һәм әҫәрҙәренең ҡайтыуы. З.Вәлидиҙең “Хәтирәләр” китабы.
31. Талха Ғиниәтуллин ижады. “Тау артында ниҙәр бар?” китабына ингән әҫәрҙәренең идея-проблематикаһы. Герой концепцияһы.
32. Ринат Камаловтың «Таня-Таңһылыу» повесында милли характер үҙенсәлектәре. Яҙыусы ҡулланған композиция алымдары.
33. Нәжип Асанбаев драматургияһында тарихи тема. “Ҡыҙыл паша” драмаһында Кәрим Хәкимов образы.
34. Наил Ғәйетбаевтың “Төн” драмаһында шәхес яҙмышы проблемаһы. Шәхес культы атмосфераһының бирелеше.
35. Фәрит Богдановтың “Аманатҡа - хыянат”, “Атылған йондоҙ”, “Иректәге тотҡонлоҡ” һ.б. драмаларында ғүмер һәм йәшәйеш мәғәнәһе, тоғролоҡ һәм хыянат проблемалары.
36. Ҡол-Дәүләттең “Бермуд өсмөйөшө”, “Һарысәс”, Флорид Бүләковтың “Ҡанатланып ос, һин толпарым”, “Шайморатов генерал” һ.б. драмаларында замананың рухи фажиғәләре асылышы.
37. Наил Ғәйетбаевтың “Әстәғәфирулла”, “Абау, кем ята унда”, Ф.Богдановтың “Иртәнге томан”, И.Йомағоловтың “Буш сәңгелдәк” әҫәрҙәрендә күтәрелгән мораль-этик проблемалар.
38. М.Кәримдең “Киске табын”, И.Йомағоловтың “Юғалтыуҙар аша”, К.Аҡбашевтың “Һөйөүҙәрең ысын булһа” драмаларында әхлаҡ, кешеләр араһындағы мөнәсәбәтте ғаилә, көнкүреш шарттарында кәүҙәләндереү.

Примерная тематика курсовых проектов (работ)

1. Яныбай Хамматовтың тарихи прозаһы
2. “Урал батыр” эпосының стиль һәм сюжет үҙенсәлектәре.
3. Н.Мусин повестарында әхлаҡи проблемаларҙың ҡуйылышы
4. Зәйнәб Биишева шиғриәтендә образдар системаһы
5. М. Буракаева әҫәрҙәрендә публицистик жанр
6. Хәҙерге башҡорт шиғриәтендә йәш шағирҙар ижады
7. Тәнзилә Дәүләтбирҙина шиғриәтенең идея- тематик үҙенсәлектәре
8. Башҡорт шиғриәте стофикаһында халыҡ ижады традициялары
9. Рауил Бикбаев шиғриәтендә шиғри циклдар
10. Башҡорт шиғриәтендә хат һәм наказ алымдары

11. Башҡорт әҙәбиәтендә 30-40-сы йылдарҙа репрессияланған шәхестәр яҙмышы
12. Ф. Аҡбулатова хикәйәләренең идея-тематик үҙенсәлектәре
13. Хәҙерге башҡорт әҙәбиәтендә юмористик һәм сатирик жанрҙар
14. Хәҙерге шиғриәттә тәбиғәт лирикаһы
15. Р. Камал прозаһында ҡатын-ҡыҙ образы
16. Р. Сафин шиғриәтендә һүрәтләү саралары
17. Р. Камалдың романдарында жанр төрлөлөгө
18. Хәҙерге башҡорт хикәйәләренең тематик төрлөлөгө
19. Ҡ. Аралбай поэмаларында көнүҙәк проблемалар
20. Т. Йосопов ижадының төп проблемалары һәм образдар системаһы
21. Ф. Туғыҙбаева поэмаларының проблематикаһы
22. М. Кәрим трагедияларында трагизм
23. Әҙәби әҙәрҙәрҙең сюжет-композиция үҙенсәлектәре
24. Хәҙерге хикәйәләрҙең идея-тематик йөкмәткеһе
25. Талха Ғиниәтуллиндың хәрби прозаһы

Темы и вопросы для семинаров

Боронғо төрки яҙма ҡомартҡылары

1. Әҙәби мираҫ һәм культура хаҡында төшөнсә.
2. Әҙәби тарихын осорҙарға бүлеү проблемаһы (переодизация).
3. Руник яҙма ҡоматртҡылар. Уларҙың барлыҡҡа килеү тарихы. йөкмәткеләре.
4. М. Ҡашғариҙың «Диуану лөғәт – әт -төрк» әҫәре.
5. Йософ Баласағунлының «Ҡотаҙғу белек» поэмаһы.
6. Башҡорт – уғыҙ эпик традициялары һәм «Ҡорҡот ата китабы».
7. Болғар осоронда культура һәм әҙәбиәт. Башҡорт – болғар мөнәсәбәттәре.
8. Ҡол Ғәлиҙең «Ҡиссаи Йософ» әҫәре. Әҫәрҙең яҙылыу тарихы һәм идея – тематик йөкмәткеһе.

Ҡыпсаҡ осоро әҙәбиәте

1. XIII – XVI быуаттарҙа башҡорт әҙәби - культура тарихы.
2. Йырауҙар. Уларҙың ижадына билдәләмә, характеристика биререргә.
3. Яҙма культура һәм дастансылыҡ.
4. Ҡотоб. «Хөсрәү вә Ширин» поэмаһы.
5. Харәзми. «Мөхәббәтнамә» поэмаһы.
6. Сәйф Сарай. «Гөлөстан бит - төрки» дастаны.
7. Хөсәм Кәтиб. «Жөмжөмә солтан».

Ҡол Ғәлиҙең “Ҡиссаи Йософ” поэмаһы

1. Поэманың авторы.
2. Әҫәрҙең яҙылыу тарихы. Ерлеге. Уртаҡ мираҫ булыуы.
3. Ҡиссаның идея-тематик йөкмәткеһе.
4. Проблемалары.
5. Образдар системаһы.

Рәсәй осоро әҙәбиәте(XVI -XVIII быуаттар)

1. Башҡорт ырыуҙарының рус дәүләтенә ҡушылыуынан һуңғы осорҙа мәғариф һәм әҙәбиәт үҫеше.
2. Шәжәрәләр.

3. Тәуарихтар.
4. Сәсәндәр ижады.
5. Публицистика.
6. Башҡорт восстанияларына бәйле тыуған әҫәрҙәр.
7. Батыршаның батшаға яҙған хаты.
8. С. Юлаевтың тормошо һәм ижады (тулы характеристика бирергә).
9. «Бәхтиәрнамә» повесы.

Суфизм әҙәбиәте

1. Һибәтулла Сәлихов ижады
2. Шәмситдин Зәки ижады
3. Ғәли Соҡорой ижады

Әбелмәних Ҡарғалы

1. Ә. Ҡарғалының тормошо һәм ижады
2. “Тәржемәи Хажи Әбелмәних әл-бистәүи әс-Сәғиди” әҫәрендә Ә. Ҡарғалының биографияһына ҡағылышлы мәғлүмәттәр.
3. “Мөнәжәт әл-хажи Әбелмәних әл-Ҡарғалы”, “Шикәйәт” , “Ғәмме кидәрер өч нәрсә” шиғырҙарының идея-тематик йөкмәткеһе.

Тажетдин Ялсығол ижады

1. Т. Ялсығолдоң тормошо һәм ижады.
2. Т. Ялсығолдоң тәржемә эштәре. Тәржемә ителгән китаптарының дини-мистик рух менән һуғарылыуы.
3. “Тарихнамәи болғар” (“Болғарҙар хаҡында тарихи яҙма”) китабының төҙөлөшө, идея-тематик йөкмәткеһе.
4. “Риссаләи Ғәзизә” (“Ғәзизәгә трактат”) китабының төҙөлөшө, йөкмәткеһе.

М. Аҡмулла ижады

1. Осорға (19-сы б. II яртыһы) характеристика.
2. М. Аҡмулланың тормош юлы.
3. М. Аҡмулла идея - эстетик ҡараштары.
4. М. Аҡмулла поэзияһы.
5. а) шиғриәтенең сығанаҡтары;

б) идея - тематик йөкмәткеһе һәм жанр үҙенсәлектәре;

в) шиғырҙарының төҙөлөшө, тел - стиль үҙенсәлектәре.

Мәғрифәтселек әҙәбиәте һәм Өмөтбаев ижады

1. Мәғрифәтселек әҙәбиәтенең үҙенсәлектәре, сығанаҡтары һәм маҡсаты,
2. М. Өмөтбаевтың тормошо һәм йәмәғәт эшмәкәрлеге.
3. М. Өмөтбаев шиғырҙарының идея - тематик йөкмәткеһе.
4. М. Өмөтбаев публицистикаһы.
5. М. Өмөтбаев – ғалим, этнограф, фольклорсы һәм тәржемәсе.
6. М. Өмөтбаевтың мәғрифәтселек ҡараштары.

Ризаитдин Фәхретдиндең тормошо һәм ижады

1. Ризаитдин Фәхретдиндең тормошо һәм ижады.
2. Р.Фәхретдин – мәғрифәтсе.

3. Унының педагогика өлкәһенә ҡараған хеҙмәттәрендәге төп проблемалар.
4. «Аҫар» китабы.
5. Р.Фәхретдиндең тарих фәненә индергән өлөшө.
6. «Сәлимә», «Әсмә» повестарында мәғрифәтселек ҡараштарының сағылышы.

ХХ быуат башы башҡорт поэзияһы үҙенсәлектәре

1. ХХ быуат башы башҡорт поэзияһында мәғрифәтселек традициялары.
2. Революцион йөкмәткеле поэзияның һәм йырҙарҙың асылы («Марсельеза», «Варшавянка», «Мәтам маршы» һ.б.)
3. 1905-1907 йылдарҙағы революция осоронда крәҫтиәндәрҙең талаптарын кәүҙәләндәреүсе демократик рухтағы шиғырҙар («Ер крәк», «Ауыл халҡынан», «Дума члендарына» һ.б.)
4. С.Рахматуллиндың хитапнамәләре.
5. Ғ.Иҫәнбирҙин ижадында тәбиғәт лирикаһы.
6. Я.Юмаев, Ғ.Хоҙаяров, Ф.Туйкин шиғырҙарының идея-тематик һәм поэтик үҙенсәлектәре.

З. Һаҙый ижады

1. З.Һаҙыйҙың тормош юлы һәм ижады.
2. «Бәхетле ҡыҙ», «Бәхетһеҙ ҡыҙ» хикәйәләрендә мәғрифәтселек идеяларының сағылышы.
3. «Мәғсүм», «Яңы әсхәбә ҡәһәф» әҫәрҙәрендә социаль мотивтар.
4. «Йыһанша хәҙрәт» повесында тәнҡитле реализм күренештәре.

С. Яҡшығолов ижады

1. С.Яҡшығоловтың тормош юлы һәм ижады.
2. С.Яҡшығоловтың поэтик образдар өлкәһендәге табыштары.
3. Шағирҙың милли тематиканы байытыуҙағы роле.
4. «Башҡорт хәлдәре», «Дим буйы» йыйынтыҡтарына ингән шиғырҙарҙың идея-тематик үҙенсәлектәре.
5. «Күңел ялҡындары» китабында тәнҡитле реализм һыҙаттарының сағылышы.

ХХ быуат башында башҡорт драматургияһының формалашыуы

1. Драма әҫәрҙәрен ижад итеү өлкәһендә А.Таһировтың тәүге тәжирбәләре.
2. Ғ.Ғүмәрскийҙың пьесалары.
3. Ф.Туйкиндың «Ватан ҡаһармандары», «Тормош ҡорбандары» драмаларының башҡорт әҙәбиәтендә тотҡан урыны.
4. Б.Бәхтигәрәйҙең «Ер һатыу» драмаһының проблематикаһы.
5. Ғ.Ниязбаев драматургияһының үҙенсәлектәре.

Егерменсе йылдарҙа Башҡортостанда культура, әҙәбиәт үҫеше.

1. Милли матбуғат формалашыуы. Башҡорт яҙма әҙәби телен булдырыу.
2. Башҡорт совет яҙыусылары союзын төҙөү. Әҙәбиәт һәм сәнғәт өлкәһендә идеологик көрәш. Әҙәби ағымдар.
3. Д.Юлтыйҙың «Яңы әҙәби ағымдарҙың гегемонияһы тураһында» мәҡәләһенең асылы.

4. Әҙәбиәт һәм сәнғәт үҫешенә партия ҡарарҙарының йоғонтоһо.
5. 20-се йылдарҙа әҙәбиәттә жанрҙар формалашыуында нәҫер һәм публицистиканың роле. 20-се йылдар хикәйәһе. Жанр үҙенсәлектәре, үҫеү йүнәлештәре.
6. 20-се йылдар әҙәбиәтенең дөйөм һыҙаттары.

Ш. Бабич ижады

1. Ш. Бабичтың тормош һәм ижад юлы. Уның өйрәнелеү кимәле. Шағир хаҡында ҡәләмдәштәре һәм замандаштары.
2. Ш. Бабич шиғырҙарында көрәш рухы. «Кем өсөн?», «Бер минут», «Көрәшеп үткәр ҡыҫҡа ғүмереңде», «Әйҙә, милләт!», «Көтәм» һ.б. шиғырҙарының идея-проблематикаһы, художество үҙенсәлектәре.
3. Шағирҙың тәбиғәт һәм мөхәббәт лирикаһы. «Бәхетем», «Тын төн», «Йәмле көн», «Матур һындар» һ.б. шиғырҙарының идея-эстетик әһәмиәте.
4. Ш. Бабич – шиғыр оҫтаһы.
5. Ш. Бабич – сатирик. Уның сатирик шиғырҙарының, пародияларының, мәҫәлдәренең, тәмҫилдәренең, «Китабеннас» эпиграммалар циклының конфликт үҙенсәлектәре.
6. Ш. Бабичтың «Ҡандала» балладаһының сатирик асылы.
7. Шағирҙың «Ғазазил» поэмаһының идея-эстетик йөкмәткеһе, әҫәрҙең конфликты.

М.Ғафуриҙың 20-се йылдарҙағы ижади эшмәкәрлеге

1. М.Ғафури шиғриәтендә көрәшкә саҡырыу мотивы («Сәләм», «Ант», «Хисап көнө», «Беҙҙең юл», «Татар егетенә», «Ҡарт батыр теләге», «Йыртылған сәхифәләр» һ.б).
2. М.Ғафури шиғриәтендә ижади, яңыртыусы көс булараҡ Октябрь революцияһы:

а) яңы замандың дөйөм һыҙаттары («РКСМ», «Ҡыҙыл таҡтаға», «Ураҡ һәм сүкеш» һ.б.);
б) яңы заман идеалы булараҡ азат хеҙмәт, изге эш («Бир ҡулыңды», «Гөлдәр баҡсаһында», «Эш һәм белем»)
в) хеҙмәт кешеһенең сифаттары («Шахтер», «Бал ҡорто һәм күгәүен», «Эшкә,эшкә»);

3. «Эшсе» поэмаһы. Төп геройҙың үҙенсәлектәре. Әҫәрҙә ауыл һәм ҡала, бай һәм ярлы тормош картиналары. М.Ғафуриҙың хеҙмәт хаҡында фәлсәфәле уйланыуҙары.
4. М.Ғафури ижадында мөхәббәт һәм тәбиғәт лирикаһы.
5. М.Ғафури шиғриәтендә яңы йөкмәткене иҫке төшөнсәләр ярҙамында сағылдырыу, уның әһәмиәте. Шағир ижадында антитеза алымы.

М.Ғафуриҙың 20-се йылдарҙа ижади эшмәкәрлеге.
(Проза, драматургия)

1. М.Ғафуриҙың проза әҫәрҙәренең башҡорт әҙәбиәтендә реалистик стиль формалашыуындағы роле. Хикәйәләренең идея-тематик йөкмәткеһе.
2. М.Ғафури ижадында психологизм элементтары. «Ҡара йөҙҙәр» повесында Ғәлимәнең рухи һыныуын эҙмә-эҙлекле һүрәтләү. Дини-феодаль иҙеүгә халыҡтың протест белдәләре. Әҫәрҙең идея-эстетик үҙенсәлектәре.
3. «Тормош баҫҡыстары» повесында яңы шәхес формалашыуын күрһәтеү. Әҫәрҙә халыҡ һәм революция, халыҡтар дуҫлығы темаһы.
4. «Шағирҙың алтын приискыһында» повесында эшселәр темаһы. Иҙеүсе һәм иҙелеүсе синыфты һүрәтләүсе контраст эпизодтар. Повестың стиль-композицион үҙенсәлектәре.
5. М.Ғафуриҙың «Ҡыҙыл йондоҙ» пьесаһында заман темаһы.

Д.Юлтый ижады

1. Д.Юлтыйҙың тормош һәм ижад юлы.
2. Д.Юлтыйҙың 20-се йылдарҙа яҙылған шиғырҙарының идея-эстетик үҙенсәлектәре («Атлан батыр!», «Әйҙә, эшкә», «Киңлеккә», «Һыҙ, ҡәләм», «Ҡыҙыл сәскә» һ.б.)
3. «Күк шағирына», «Ул ерһетте йәшлегемде» әҫәҙәренең ижтимаґи-эстетик әһәмиәте.
4. «Шәрәф», «Мәйсәрә», «Айһылыу», «Нефть тураһында әкиәт» поэмаларының үҙенсәлектәре, яңы заманды раҫлау мотивтары.
5. Д.Юлтыйҙың проза әҫәрҙәрендә герой проблемаһын хәл итеү:

а) «Шеф-паровоз», «Тимер юлда» әҫәрҙәрендә яңы заман кешеһе һыҙаттары;

б) «Бәләкәй Ҡотош», «Тимеркәй фәлсәфәһе», «Өмөт», «Хәлкәй артист», «Әхмүш-комсомол», «Әлимә йәки Мырҙаш ҡарт туйы» әҫәрҙәрендә «бәләкәй кеше» проблемаһының ҡуйылышы.

6. «Ҡан» романының темаһы, идеяһы, йөкмәтке үҙенсәлектәре. Персонаждарға характеристика. Әҫәрҙәге натуралистик һүрәтләүҙәр, уның сәбәптәре. Романдың сюжет-композицион һәм жанр үҙенсәлектәре.
7. «Ҡарағол» драмаһының конфликтына заман йоғонтоһо.Төп геройҙарға характеристика. Драманың башҡорт әҙәбиәтендә тотҡан урыны.

Ғәйнан Хәйри ижады

1. Ғ.Хәйри тормошо һәм ижад юлы.
2. Ғ. Хәйриҙең «Кооператорҙар», «Бүлмә» повестарында заман проблемаларының ҡуйылышы.
3. Ғ.Х8йриҙең «Ҡатын», «Өсәүҙең тарихы» повестарының идея-тематик йөкмәткеһе, конфликт үҙенсәлектәре.
4. Башҡорт романының тыуыуы. «Боролош» романының сюжет-композиция, конфликт үҙенсәлектәре.
5. Романда халыҡтың азатлыҡ өсөн көрәше. Революционерҙар образдары. Заман ҡаршылыҡтарын реаль картиналарҙа һүрәтләү.
6. «Боролош» романында ғаилә, ҡатын-ҡыҙ яҙмыштары һүрәтләнеше.
7. Ғ. Хәйри ижадының башҡорт әҙәбиәте үҫешендәге роле.

Ғ. Сәләм ижады

1. Ғ. Сәләмдең тормош һәм ижад юлы. «Ғ.Сәләем тураһында иҫтәлектәр» (1987) китабына күҙәтеү яһағыҙ.
2. Ғ. Сәләмдең «Йыр, йыр кәрәк герой турында», «Ҙур юл һәм һикәлтәләр», «Һөйләнмәгән телмәр», «Терелтәһе ине шағирҙы», «Шиғыр илауы» әҫәрҙәрен анализлағыҙ. Автор күтәргән проблемалар, уларҙың бөгөнгө көнгә мөнәсәбәте хаҡында фекер алышығыҙ.
3. Ғ.Сәләм шиғырҙарында һүрәтләү алымдары, композицион саралар, образдарҙың эшләнеше («Һәйкәл», «Асыу», «Республика иртәһе» һ.б. шиғырҙары).
4. Ғ.Сәләмдең сюжетлы шиғырҙарға килеү сәбәптәре. Балладалары.
5. Ғ.Сәләмдең «Ғүмер», «Өс йыр» әҫәрҙәренең идея-эстетик йөкмәткеһе.
6. Ғ. Сәләмдең «Бала» поэмаһында йәмғиәт һәм ғаилә. Әҫәрҙең художестволы үҙенсәлектәре. Поэманан өҙөк ятларға.
7. Ғ. Сәләмдең «Шоңҡар» поэмаһында заман һәм шәхес мөнәсәбәте. Әҫәрҙең композицион эшләнеше. Новеллизм куренеше.
8. Ғ. Сәләм шиғриәте әһәмиәте.

Тарихи-революцион романдың формалашыуы

1. Әҙәбиәттә роман жанрының ныҡлап урын алыуы.
2. А. Таһировтың «Һалдаттар»,
3. Д. Юлтыйҙың «Ҡан», романдары.
4. И. Насыриҙың «Күҙәй»,
5. А. Таһировтың «Ҡыҙылгвардеецтар», «Ҡыҙылармеецтар» романдары.
6. Ғ. Дәүләтшиндың «Коммуна»,
7. И. Насыриҙың «Беҙ һул яҡ ярҙан»,
8. Һ. Дәүләтшинаның «Ялҡынлы йылдар»

Имай Насыри ижады

1. И. Насыри ижадында нәҫер жанры («Ҡояш көлә лә, йылмая ла, ыржая ла», «Һин көлгәндә мин бит көлмәнем», «Беҙ бит пар түгел» һ.б.).
2. Яҙыусының хикәйәләрендә реалистик һүрәтләүҙең нығыуы («Диуана ҡылдар», «Ҡарлуғастар» һ.б.).
5. И. Насыриҙың «Сибай» повесында реалистик һүрәтләүгә ынтылыш. Яңы кеше тыуыуын психологик планда күрһәтеү. Төп образдың үҙенсәлектәре.
6. «Еңелген ятыу» повесында кеше күңелендеге ҡатмарлы психологик процесты сағылдырыу. Шәрәфи образы.
7. «Күҙәй» романында революцион ваҡиғаларҙың бирелеше:
а) конфликт үҙенсәлектәре; б) романдың сюжет-композиция үҙенсәлектәре, Ғимай Басыров образы; в) Абдулов, Ҡарабаш ише кире типтарҙы һүрәтләү; г) әҫәрҙә заман йоғонтоһо.

Али Карнай ижады

А. Карнайҙың тәүге нәҫер һәм хикәйәләрендә үҙ темаһын һәм геройҙарын эҙләү үҙенсәлектәре. «Боролош», «Тирмәнсе ҡыҙы», «Зимагор» хикәйәләрендә иҫкелек һәм яңылыҡ көрәшен драматик ваҡиғалар аша сағылдырыу.
А.Карнай ижадында абстракт романтизм күренеше. («Әсәйем хаты», «Мөхәббәт тураһында», «Беҙ – таң кешеләре» хикәйәләре).
А.Карнай ижадында очерк жанры. («Далалағы уттар», «Ишембай»).
Али Карнайҙың «Беҙ ҡайтырбыҙ» повесы.
а) әҫәрҙә заман һәм халыҡ. Сәғиҙуллин һәм Камалов образдарына сағыштырма ҡылыҡһырлама (яҙма рәүештә);
б) кире геройҙарҙы драматик ситуацияларҙа фашлау;
в) сәнғәт һәм заман мөнәсәбәте, сәнғәт кешеләренең фажиғәһе.

Сәғит Мифтахов ижады

1. С. Мифтаховтың тормош һәм ижад юлы.
2. С. Мифтаховтың «Зимагорҙар» драмаһында халыҡтың азатлыҡ өсөн көрәше.
3. С. Мифтаховтың «Һаҡмар» һәм «Дуҫлыҡ һәм мөхәббәт» драмаларының конфликт үҙенсәлектәре. Социаль проблемаларҙың художестволы хәл ителеше.
4. С. Мифтаховтың «Ялан ҡыҙы» драмаһының идея-эстетик йөкмәткеһе.
5. Башҡорт драматургияһы үҫешендә С.Мифтахов ижадының роле.

Рәшит Ниғмәти ижады
Башҡортостандың халыҡ шағиры

1.Тормош юлы, башланғыс ижады. «Кереш» китабы. Шағирҙың поэтик эҙләнеүҙәре.

2.Р.Ниғмәтиҙең 30-сы йылдарҙағы ижадының төп үҙенсәлектәре. Һуғышҡа тиклемге публицистик лирикаһы. «Һөйөү», «Баҫыу хөкөмө» әҫәрҙәре. «Йәмле Ағиҙел буйҙары» поэмаһында шағирҙың халыҡ ижады традицияларына мөрәжәғәт итеүе.
3. Бөйөк Ватан һуғышы йылдарындағы ижады (дөйөм күҙәтеү).
4. «Үлтер, улым, фашисты!» поэмаһына анализ.
а) жанр тәбиғәте;
б) идея-тематик йөкмәткеһе;
в) композицияһы;
г) тел-стиль саралары һ.б.
5. «Һинең кәләшеңдең хаттары», «Егеттең яуаптары» поэмалары.
6.«Һаҡмар ҡыҙы» поэмаһы. Идея-тематик йөкмәткеһе. Образдар системаһы.
7.«Осҡондан ялҡын» поэмаһы. Морат, Иван Буров, Ната образдарының тасуирланышы.
8. Р.Ниғмәти – драматург. («Врач Ғимранов», «Һинең йондоҙоң», «Урман шаулай», «Ағиҙел ярында» һ.б.).

Сәғит Агиш ижады
Салауат Юлаев исемендәге Дәүләт премияһы лауреаты
(1905-1973)

1. С.Агиш – хикәйә оҫтаһы. Хикәйәттәренең художество үҙенсәлектәре (сюжет төҙөү, геройҙы һүрәтләү, монолог, диалог алымдары, пейзаж, художество детале һ.б.) «Шартына килһен», «Эш самауырҙа түгел», «Ялағай» һ.б. хикәйәләре. Һуғыштан һуң яҙылған «Фәтхи һалдат» (1951) хикәйәһе.
2. Яҙыусының «Мәхмүтов» повесы. Әҫәрҙең идея-тематик йөкмәткеһе, сюжет-композиция үҙенсәлектәре. Төп геройҙы һүрәтләү. Кире типтар, ыңғай геройҙы күрһәтеү.
3. «Егеттәр» повесында замандың социаль һыҙаттарына, көнкүреш мәсьәләләренә баһа бирергә ынтылыу.
4. «Нигеҙ» романы. Идея-тематик йөкмәткеһе. Сәлих Йәғәфәров образы. Халыҡ вәкилдәрен һүрәтләү алымдары. Ташбулат, Хәлкәс ҡарт образдары. Әҫәрҙең художество үҙенсәлектәре. Тел-стиль алымдары.

Баязит Бикбай ижады
(1909-1968)

1. Тормош юлы.
2.30-сы йылдар лирикаһының тематик үҙенсәлектәре. Поэмаларында ауылдың социаль йөҙөнә характеристика.
3. Б.Бикбайҙың «Ер» поэмаһының жанр үҙенсәлектәре.
4. Б.Бикбай - драматург. «Ҡарлуғас», «Салауат», «Ҡаһым түрә» драмалары. Һуғыш осоронда ижад ителгән «Ватан саҡыра», «Бер ата балалары» әҫәрҙәре. «Ҡоҙаса» музыкаль комедияһы.
Б.Бикбай прозаһы. Һуғыш осоро очерктары.
5. «Аҡсәскә», «Тере шишмәләр» повестары.
6. «Аҡселән ташҡанда» романы. Әҫәрҙең идея-тематикаһы. Образдарға характеристика. Романдың сюжет-композиция үҙенсәлектәре.

Мөхәмәтша Буранғолов ижады
1. М.Буранғолов тормошо һәм әҫәрҙәре.
2. М.Буранғолов - фольклорист.

3. М.Буранғолов - драматург. Теүге башҡорт драмаларының береһе - «Ашҡаzар».
4. М.Буранғолов ижадында халыҡ ижады мотивтары.
«Башҡорт туйы», «Таштуғай», «Шәүрәкәй» драмаларының жанр-стиль үҙенсәлектәре.
5. М.Буранғоловтың тарихи драмалары, «Иzеүкәй менен Мораzым» драмаһының сығанаҡтары. «Ҡараһаҡал» драмаһы.
6. М.Буранғолов ижадының әһәмиәте.

Әнүәр Бикчәнтәев ижады
(1913-1989)

1. Ә.Бикчәнтәевтың бәләкәй прозаһына хас үҙенсәлектәр (документаллек, сюжет теүәллегенә, персонаждарҙы әҙәби дөйөмләштереүгә ынтылыш). Бер хикәйәһенә, новеллаһына йәки очеркка анализ.
2. «Бөркөт һауала үлә» повесында авторҙың А.Матросов образын асыуҙағы яңылығы.
3. «Ҡарасәй юлы» романының төп проблематикаһы һәм конфликт тәбиғәте. Республика нефть индустрияһы үҫеү айҡанлы ергә мөнәсәбәттә ҡаршылыҡтар. Башҡорт крәҫтиәне аңында традицион һәм заманса ҡараштарҙың сағылышы. Образдар системаһы. Романдың композиция үҙенсәлектәре.
4. «Ожмах вәғәҙә итмәйем» романында осор ҡаршылыҡтарының замандың йәш кешеһе Хәйҙәр Аюдаров образында бирелеше. Аюдаров характерын асыуҙағы яңылыҡтар. Киләсәк хаҡындағы быуындар бәхәсе асылы.
5. Һығымта. Ә.Бикчәнтәев прозаһында герой концепцияһы.

Һәҙиә Дәүләтшинаның «Ырғыҙ» романы
Салауат Юлаев исемендәге Дәүләт премияһы лауреаты
(1905-1954)

I. Һәҙиә Дәүләтшинаның «Ырғыҙ» романы хаҡында замандаштары һәм тәнҡит тарафынан әйтелгән һүҙҙәр.
II. Романға анализ
1) Һ.Дәүләтшинаның 20-30-сы йылдарҙағы ижад позицияһы (теманы, жанрҙы табырға тырышыу). «Айбикә» повесы, «Партизан», «Башаҡтар тулҡыны», «Ҡыҙылармеец Сынтимер» һ.б. әҫәрҙәре.
2) Романдың яҙылыу тарихы, образдарҙың прототиптары.
3) «Ырғыҙ» романының образдар системаһы.

а) Айбулаттың характер булараҡ асылышы.

б) Ҡотлояр, Тимерғәле, Үмәр кеүек персонаждарҙың үҫтерелешендә халыҡтың революцияға килеү үҙенсәлектәренең кәүҙәләнеше.

в) Романда ҡатын-ҡыҙ образдарының бирелеше. Гөлйөҙөм, Шаһиҙә, Мәғфүрә, Дилә образдары; Рәхимә, Ғәзимә, Миңлекәй, Хаят һ.б.

г) Ныязғол һәм Имай образдары.

4) «Ырғыҙ» романында ҙур тарихи ваҡиғаларҙың һәм халыҡтың йыйылма образының кәүҙәләнеше.
5) Романда тәбиғәт образының һәм пейзаждарҙың роле.
6) Роман композицияһында фольклорҙың роле.
7) «Ырғыҙ» романының тел-стиль үҙенсәлектәре.

III. Һығымталар: «Ырғыҙ» романының башҡорт әҙәбиәтендә тотҡан урыны. «Ваҡиғалар» романынан «характерҙар» романына үҫеш.

Динис Исламов ижады

(1921-1973)

1.Тормош юлы.
2.«Ҡыҙҙар» повесында күңел драматизмы, кеше психологияһы, әхләҡи-рухи өлкәләге эҙләнеүҙәр.
3. Социаль-психологик роман булараҡ «Йомарт ер» әҫәре.
4. Динис Исламовтың «Мәскәү юлы» романы. Әҫәрҙең темаһы, образдар системаһы, сюжет-композиция үҙенсәлектәре.
5.«Көньяҡ ҡояшы» – тамамланмаған роман.

Хәким Ғиләжев ижады
(1923-1997)

1. Х.Ғиләжев поэзияһы. Шиғырҙарының поэтик үҙенсәлектәре. Х.Ғиләжев – шағир-публицист.
2. Х.Ғиләжев ижадында шиғыр циклдары. Уларҙың поэтик үҙенсәлектәре.
3. «Ҡырҡ алтынсы һалдат» поэмаһы. Әҫәрҙә әхләҡ-этик проблемаларҙың хәл ителеше. М.Кәримдең «Ҡара һыуҙар» поэмаһы менән ауаздашлығы һәм айырмалыҡтары.
4. «Погонһыҙ һалдаттар» – социаль-психологик роман. Әҫәрҙә күтәрелгән төп проблемалар. Романда Әмир, Маһира, Яубаҫаров, Хәбибуллин характерҙарының үҫтерелеше. Образдарҙы һүрәтләү алымдары. Романда психологик анализ, эпик һүрәтләү стиле көсәйеүе. Шәхес һәм йәмғиәт араһындағы мөнәсәбәттәр.

Х.Кәрим ижады

1. Х. Кәрим ижадында публицистик пафос.
2. Башҡортостан радиоһы аша Х. Кәримдең «Асыу йыры» шиғыры яңғырауы.
3. Хәниф Кәрим ижадында ябай һалдаттың күңел торошон, дошманға нәфрәт хистәрен сағылдырыу.
4. Тыуған илгә һөйөү, уны һаҡлау темаһы.
5. Кешенең күңел донъяһын тәрәнерәк асыуҙы маҡсат иткән «Алтын башаҡ» поэмаһы.

Мостай Кәрим шиғриәте (1919–2005)

Башҡортостандың халыҡ шағиры

1. Әҙәбиәткә килеү юлдары. Шағирҙың һуғышҡа тиклемге ижады. «Отряд ҡуҙғалды», «Яҙғы тауыштар» исемле тәүге шиғри йыйынтыҡтарының төп мотивтары һәм стиль үҙенсәлектәре. «Мин һуғышҡа китәм, иптәштәр!» (1941) шиғыры менән М. Кәримдең һуғыш йылдары ижады һәм хәрби юлы башлауы. «Ташта үҫкән гөлдәр», «Ямғыр», «Башҡорт халҡына яуап хат» һ.б. шиғырҙары, М.Кәримдең һуғыш осоро поэзияһының лирик геройы.
2. М. Кәримдең һуғыштан һуңғы осорҙағы ижады. Илен ҡурсалаусы һалдат-патриот образы. «Өсөнсө көн тоташ ҡар яуа» шиғырында автобиографик мотивтар. «Европа-Азия» шиғырҙар циклында (1951) илдәр һәм ҡитғалар, кеше яҙмышы хаҡында фәлсәфәле уйланыуҙар. Тыныслыҡ өсөн көрәш темаһы, «Россиянмын», «Ҡайын япрағы тураһында» кеүек шиғырҙарҙа осор үҙенсәлектәре сағылышы.
3. «Вәғәҙәләр бирмә», «Йырым менән бәхәс» шиғырҙарында ижад асылы, шағир һәм заман хаҡында фекерҙәр, йырҙа ысын тормош проблемаларын сағылдырыу ихтыяжын алға ҡуйыу, уның заманы өсөн ҡыйыу һәм ваҡытлы булыуы. «Айһылыуҙың күҙ

йәштәре» шиғырында йәмғиәттә шәхестең урыны, уны ҡәҙерләү кәрәклеге хаҡында тәнҡитле уйланыуҙар.
4. М. Кәримдең 60-70-се йылдар шиғриәтендә философик лирика, мөхәббәт һәм гражданлыҡ лирикаһы. «Ағиҙелдә аҡ пароход», «Мине тағы ташлап китәһең», «Айырылыу юҡ», «Йәшәйһе бар, һаҡла үҙеңде тиһең», «Ҡоштар осорам» һ.б. шиғырҙарында шәхси һәм ижтимағи ынтылыштар берлеге, йәшәү маҡсаты, гражданлыҡ тойғолары сағылышы.
5. М. Кәрим поэмалары. Жанр һәм стиль эволюцияһы йәһәтенән «Таныш булмаған ҡунаҡ», «Декабрь йыры», «Ҡара һыуҙар» поэмаларының сюжеты һәм композицияһы. Мөхәббәт, ил алдында бурыс, яуаплылыҡ мәсьәләләре. «Ҡара һыуҙар» поэмаһының башҡорт әҙәбиәтендә тотҡан урыны, эпик һүрәтләүҙәрҙең нескә лирик-субъектив, психологик план менән йәнәш барыуы. Яҡуптың һатлыҡ йән икәнен белгәс, иңдәренән ҡара шәлен һалған Ҡатын образы. «Үлмәсбай» поэмаһында фольклор поэтикаһы. Әҫәрҙең юмористик стиле, романтик дөйөмләштерелгән образдар. «Сер», «Йылмайыу» поэмаларында аллегория, шартлылыҡ күренештәре.

Мостай Кәрим прозаһы

1. Мостай Кәримдең проза әҫәрҙәре. «Оҙон-оҙаҡ бала саҡ» повесының жанр үҙенсәлеге, геройҙары. Оло Инәй образы. Үлем һәм йәшәү, ғүмер асылы хаҡында уйланыуҙарҙы берләштергән бүлектәр. Йоморо Талип, Аҡйондоҙ менә Мәрәһим, Ҡотло ҡул Насип, Ҡаҙна Исхаҡ һ.б. образдарҙың художестволы эшләнеше.
2. «Ярлыҡау» повесында енәйәт һәм яза проблемаһы. Һуғыш осороноң ҡәтғи закондары һәм кеше ғүмеренең ҡиммәте. Һуңлап килгән ярлыҡау. Салауат ролен уйнарға хыялланған Йәнтимер Байназаровтың Л. Зух, М. Тереза фажиғәһе хаҡында уйланыуҙары. Һуғыш һалған тән һәм йән яралары. Ер шары буйлап атлаусы М. Тереза образының мәғәнәүи йөкмәткеһе.
3. «Ауыл адвокаттары», «Ғүмер ярсыҡтары» повестарында жанр һәм стиль яңылыҡтары, сюжет һәм композиция үҙенсәлектәре.

Мостай Кәрим драматургияһы

1. Триптих буларак «Ай тотолған төндә», «Салауат», «Ташлама утты, Прометей!» трагедиялары:
   1) «Ай тотолған төндө» трагедияһының конфликт үҙенсәлектәре, Аҡйегет, Зөбәржәт, Тәнкәбикә образдарының трагик асылы. Диуана образының әһәмиәте. Әҫәрҙең художество үҙенсәлектәре;
   2) «Салауат» трагедияһының төп идея-проблематикаһы. Композицияһы үҙенсәлектәре. Салауат образының художестволы һүрәтләнеше;
   3) «Ташлама утты, Прометей!» трагедияһында боронғо миф мотивтарын яңыса үҫтереү. Прометей образы. Ут символы, уның яңылыҡ, прогресс төшөнсәһе менән уртаҡлығы.
2. М.Кәримдең «Айгөл иле» драмаһында төп образдың романтик һыҙаттары. Әҫәрҙә гражданлыҡ тойғоларының бирелеше. Сит кеше образы һәм сит кешеләрҙе фашлау.

Зәйнәб Биишева ижады (1908–1996)
Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы

1. Башланғыс ижады. «Партизан малай», «Йәнле хәрефтәр» һ.б. әҫәрҙәре.
2. З. Биишева ижадында халыҡ ижады традициялары. «Мөхәббәт һәм нәфрәт» (1965), «Һөнәрсе һәм Өйрәнсек» (1965) хикәйәттәренең кеше хаҡында, уның

тормоштағы урыны, тәртибе, әхлаҡ йөҙө тураһында тәрән философик ерлеге. З. Биишеваның хикәйәттәрендә конфликттың ике башланғыстың – яҡшылыҡ һәм насарлыҡтың көрәшенә нигеҙләнеүе. Хикәйәттәрҙә гиперболик һүрәтләүҙәр: символик Диңгеҙ, Ҡояш, Ай, Ел-Дауыл образдары.

3. З. Биишеваның повесть жанрында эшләүе. «Көнһылыу» «Гөлъямал», «Ҡайҙа һин, Гөлниса?», повестарында ҡатын-ҡыҙ яҙмышы, совет йәмғиәтендә уның үҙ урынын табыуы, кеше бәхетенең ватан өсөн эскерһеҙ хеҙмәттә табылыуы идеяларына нигеҙләнгән сюжет. «Сәйер кеше» повесында яңы заман йоғонтоһонда тыуған ыңғай геройҙар. Контраст образдар.
4. Лирик повесть тураһында төшөнсә.«Уйҙар, уйҙар…» повесында йәш кешенең хеҙмәттә, коллективта тәрбиәләнеүен, характер формалашыуын күрһәтеү. Көндәлектәрҙең әҫәр структураһында тотҡан урыны.
5. З. Биишеваның «Яҡтыға» трилогияһына ингән «Кәмһетелгәндәр», «Оло Эйек буйында», «Емеш» романдарының яҙылыу тарихы. Трилогияның проблематикаһы һәм образдар системаһы. Стиль үҙенсәлектәре; төп герой булараҡ йәш үҫмер Емеш образы.

- «Кәмһетелгәндәр» романында социаль-көнкүреште һүрәтләүҙең жанр үҙенсәлеген барлыҡҡа килтереүе.
- «Оло Эйек буйында» романында граждандар һуғышы осоронда ғорур, яугир йөрәкле халыҡтың героик көрәшен һүрәтләү.
- «Емеш» романында төп геройҙың үҫеше. Уҡыу, аң-белем, мәғариф, китаптар, белем донъяһында яңы кеше формалашыуы. яҡтыға табан барыу тарихы.

6. З. Биишеваның драматургик әҫәрҙәре. «Мөхәббәт һәм нәфрәт», «Нәҙер» пьесаларында халыҡ ижады поэтикаһы мотивтары, фәлсәфәүи символика күренештәре. «Тылсымлы ҡурай» драмаһында төп герой булараҡ халыҡ һәм уның батыры Кинйәбай образы. Атаһы Ирәмәл васыяты. Шәхес һәм халыҡ мөнәсәбәттәрен күрһәтеү. Ер-әсә образында дөйөмләштерелгән тыуған ил, ватан образын биреү. Тылсымлы ҡурай – уның бүләгенең - мәғәнәүи йөкмәткеһе. Мәкерле Юха йылан образында яуызлыҡ, ҡомһоҙлоҡто дөйөмләштереү.
7. Зәйнәб Биишева шиғриәте, поэма һәм йырҙары. Уның шиғриәтендә лирик герой үҙенсәлектәре. Намыҫ, хеҙмәт идеалдарын алға ҡуйған «Кешесә», туған тел матурлығын данлаған «Башҡорт теле» шиғырҙары. «Теләр инем…» шиғырында йәшәү мәғәнәһе хаҡында уйланыуҙары. Көй яҙылып, халыҡ араһына таралған «Миләш», «Алтын балдаҡ», «Илап тыуһам да мин…» шиғырҙарында лирик нескәлек менән бирелгән һөйгән йәренә, тыуған иленә мөхәббәт хистәре. Афоризмға бай дүртъюллыҡтары. «Салауат монологы», «Имән» поэмаларында кешенең рухи ныҡлығына дан йырлау.
8. З. Биишеваның публицистика һәм тәржемә өлкәһендә эшләүе.
9. З. Биишева ижадының әһәмиәте. Уның исемен мәңгеләштереү хаҡына республикала башҡарылған эштәр.Филиалда З.Биишева музейы.

Назар Нәжми (1918–1999)
Башҡортостандың халыҡ шағиры

1. Әҙиптең һуғышҡа тиклемге осорҙағы тәүге шиғырҙары һәм хикәйәләре. «Тамсылар» исемле беренсе шиғырҙар китабына ингән шиғырҙарҙың жанр төрҙәре, идея-эстетик, стиль йүнәлештәре. «Тулҡындар» (1955), «Көтөлмәгән ямғыр» (1960), «Ер һәм йыр» (1962), «Шиғырҙар һәм поэмалар» (1964) кеүек артабанғы шиғри китаптарында һынланған үҫеш этаптары.
2. Назар Нәжми лирикаһының төп йүнәлештәре, лирик геройы үҙенсәлектәре. «Бер йыр килде», «Әллә ниндәй уйҙар солғап алған» шиғырҙарыда шағир һәм

заман, халыҡ алдында яуаплылылыҡ мәсьәләләрен ҡуҙғатыуы, «конфликтһыҙлыҡ теорияһына» ҡаршы сығыуы.

3. Н. Нәжмиҙең һуғыш фажиғәһенә бағышланған «Ҡайындар» поэмаһы. «Ҡапҡалар» поэмаһында ике донъя, ике быуын, ике заманды тоташтырған ҡапҡаларҙы күңел ҡапҡалары менән бәйләнештә тасуирлау. «Йыр тураһында баллада» поэмаһының М. Хариҫҡа бағышланыуы, унның һымаҡ яу ҡырында ятып ҡалған ир-егеттәр иҫтәлеген мәңгеләштереүе. Ҡамсы менән ҡылыс образдары.
4. «Шағир һәм шаһ» поэмаһының көнсығыш традицияларында яҙылыуы, шағирлыҡ мәсьәләһен ҡуйыуы, кеше бәхете, эске донъяһы хаҡында уйланыуҙары.
5. «Иблес» поэмаһын авторҙың «ижадымда иң етди әҫәр» тип баһалауы. Рухи ҡоллоҡ, иманһыҙлыҡ менән кеше шәхесенең мәңгелек көрәшен һүрәтләү. Иблес менән Әхмәт диалогы.
6. Н. Нәжми драматургияһы. «Хуш, Хәйрүш», «Егет егетлеген итә», «Саҡырылмаған ҡунаҡ», «Гармунсы» һ.б. пьесалары, уларҙың жанр төрҙәре һәм үҙенсәлектәре.
7. Н. Нәжмиҙең публицистика, тәнҡит һәм тәржемә өлкәһендәге хеҙмәттәре.
8. Н. Нәжми ижадын өйрәнеүҙә К. Әхмәтйәнов, Ғ. Хөсәйенов, Р. Бикбаевтар эшмәкәрлеге.

И. Абдуллин ижады

1. Әҙәбиәткә килеү юлдары.
2. И. Абдуллин – драматург. «Беҙ айырылышмабыҙ» драмаһында (1949) намыҫ, тоғролоҡ ярҙамында ауыр һынауҙарҙы үтеү, кеше күңеленең ихласлығы тураһында уйланыуҙар. «Бажалар» комедияһы. Унда юмор һәм үткер сатира менән хеҙмәттә, ғаиләлә тыуған конфликттарҙы асыу. Лирик йылылыҡҡа бай «Тиле йәшлек» комедияһы. Зөлҡәрнәй, Бытбылдыҡ, Хәниф, Һандуғас яҙмыштары. «Айһылыуҙың айлы кистәре» драмаһында кешеләрҙең юғары әхлаҡ сифаттарын романтик күтәренкелектә раҫлау.
3. «Хуш, Рим!» (1969), «Тол ҡатындар иламай» (1977), «Ҡош юлынан барам» романдарында һуғыш ваҡиғаларын киң эпик планда һүрәтләү.

- «Хуш, Рим!» романында Л. Колесников образында Италияла фашизмға ҡаршы көрәшеүселәргә дан йырлау. Интернациональ туғанлыҡ вәкилдәрен берләштергән «Свобода» отрядының подпольела күрһәткән ҡаһарманлыҡтары.
- «Тол ҡатындар иламай»романында романтик характерлы Әлфиә Камалова образы. Үҙе теләп һуғышҡп китеп, батырлыҡтар күрһәткән кескәй кәүҙәле, ғорур ҡатын-ҡыҙҙҙары мәңгеләштереү. Иршат Ардыуанов образында совет офицерының батырлығын һәм матур күңел донъяһын һүрәтләү. Әлфиә- Иршат-Әшрәф өсмөйөшө. Мөхәббәт, тоғролоҡ, кешенең рухи көсөнә дан йырлау.
- «Ҡош юлынан барам» романының композицияһы. Ваҡиғаларҙың ике киҫәккә бүленеп һүрәтләнеүе: Әҫәрҙең документаль нигеҙе. Разведчик, капитан Нур Фәтиховтың Киев ҡалаһында подпольела күрһәткән батырлығы тураһында материалдарҙың сюжетты барлыҡҡа килтереүе. Фәтиховтың подпольелэгэ көрәштәштәре, төрлө милләт кешеләре араһындағы дуҫлыҡ. Ҡаһарманлыҡтың һәм патриотиздың тамырҙары.

Р. Ғарипов (1937–1977)
Башҡортостандың халыҡ шағиры

1. Салауат районы Арҡауыл ауылында тыуыуы. Әҙәбиәткә килеү юлдары. Үҙе иҫән саҡта ете китабы донъя күреүе. «Таш сәскә» китабының әҙәбиәттә ваҡиға

булараҡ ҡабул ителеүе (1958). Үҙе үлгәндән һуң шағирҙың мираҫы тотошлай баҫылып сығыуы. Үҙгәртеп ҡороуҙар башланғас баҫылған мираҫы.

2. Р. Ғарипов ижадында милләт, халыҡ яҙмышы хаҡында уйланыуҙар. «Башҡорт теле», «Урал йөрәге», «Шлиссельбург тотҡоно» шиғырҙары, «Уйҙарым» ҡобайыры.
3. 1964 йылда яҙылған «Табыныу» поэмаһының баҫылыу тарихы. Уның репрессия йылдарына арналыуы.. Поэманың художестволы эшләнеше.
4. «Интегралдар поэмаһы». Мөхәббәт, кешенең уй-фекер, йән азатлығы идеяларының көтөлмәгән образдар аша бирелеше.
5. Р. Ғарипов лирикаһы. Ижадында халыҡсан образдар. Тел байлығы, образлылылыҡ сараларының романтик буяуҙарға бай булыуы.
6. Р. Ғарипов көндәлектәре. Унда йәш кешенең үҙ-үҙен камиллаштырыу өҫтөндә туҡтауһыҙ эшләүен, уҡыу, аң-белем, тән һәм йән сынығыуы үтеүен һүрәтләү.
7. Р. Ғарипов тәржемәләре. «Минең антологиям» китабына ингән тәржемәләр. Ғ. Хайәмде тәржемәләүе. Уларҙың башҡортсаға тәржемә өлкәһендә ҙур күренеш булыуы.
8. Рәми Ғарипов хаҡында халыҡ шағиры Р. Бикбаев.

Ғ.Ибраһимов ижады

1. Ижадында башланғыс осор. Тәүге романдары: "Бер полк кешеләре", (1956), "Ай битен йыуғанда", "Умырзая". Повестары: "Йәшен ташы" һ.б.
2. «Кинйә» романы:

- "Тапалған йәйләү" (Беренсе китап, 1977);
- "Ил ағаһы" (Икенсе китап, 1987);
- "Кинйә" (Өсөнсө китап, 2009).

3. Романда төп образды художестволы һынландырыу. Прототибы. К.Арыҫланов тураһында тарихи мәғлүмәттәр.
4. Романдың тарихи нигеҙе, эпик һыҙаттары. Башҡорт әҙәбиәтендә тотҡан урыны.
5. Көйөргәҙе районы Кинйә ауылын һаҡлап ҡалыу тарихы. Данлыҡлы батырҙың исемен мәңгеләштереү өсөн башҡарылған эштәр. Был ауылдан сыҡҡан Советтар Союзы геройҙары.

Я.Хамматов ижады

1. «Бөртөкләп йыйыла алтын»(1966), «Аҡман-тоҡман»(1971), «Йәшенле йәй»(1975), “Юрғашты” (1980), “Руда” (1982) романдары. Пенталогияның яҙыусы ижадында, башҡорт әҙәбиәтендә тотҡан урыны.
2. Ҡара яу" романы.
3. "Ағиҙел Волгаға ҡоя" романы.
4. "Һыр-дарья" романы.
5. "Ҡараһаҡал" романы.
6. "Салауат" романы."
7. «Төньяҡ амурҙары" романы.
8. «Тыуған көн" романы.
9. "Башҡорттар китте һуғышҡа" романы.
10. "Комбриг Муртазин" романы.

Р. Назаров ижады

1. Шағирҙың лирик геройының Йәшен", "Йөрәк" шиғырҙарында һүрәтләнеше.
2. Ваҡыт, мәңгелек, йәшәү мәғәнәһенә бәйле фәлсәфәүи темаға "Ғүмер" һ.б. шиғырҙарына анализ.
3. Р.Назаров ижадында донъя, тәбиғәт күренештәренә бәйле метафора һәм образдар: "Йондоҙҙар туйы", "Төн", «Йәйге төн», "Көрәш", "Ярып үтәм төндөң ҡуйылығын" шиғырҙарына анализ.
4. Р.Назаров ижадында хеҙмәт кешеһе образы: "Тракторист йыры", "Бесәнсе йыры", "Таң", "Уйланыу", «Ер йыры!, «Һалдат» шиғырҙары, заман менән бәйлелек.
5. "Әсә һүҙҙәре" шиғырҙар шәлкеме. З.Исмәғилев тарафынан ижад ителгән романстар.
6. Р.Назаров ижадында традицион булған йөрәк, таң, юл, ай, ҡояш һ.б. образдарының йөкмәткеһен миҫалдар ярҙамында аңлатығыҙ.
7. «Ер аҫтынан һеҙгә хаттар яҙам» шәлкемендә оптимизм, яҡтылыҡҡа ынтылыу. Р.Назаровтың Шағирҙың ерҙәге миссияһы хаҡында шиғырҙары.
8. Лирик поэмалар.

60-80 йылдар әҙәбиәтендә ер, ауыл яҙмышы мәсьәләләренең ҡуйылышы

1. Р.Солтангәрәевтың «Беҙ йәшәгән ер» романында тәбиғәтте һаҡлау, ер кешеһе яҙмышы мәсьәләләре.
2. А.Абдуллиндың «Ун өсөнсө председатель» пьесаһында Сәғәҙиев образы. Торғонлоҡ осоронда ерҙә хужалыҡ итеүгә бәйле экономик мәсьәләләр.
3. Б.Рафиҡовтың «Тауҙарҙа ҡар иртә ята», «Сал ҡылған» әҫәрҙәрендә осорҙоң әхлаҡи ҡаршылыҡтарын биреү үҙенсәлектәре.

60–70–се йылдар прозаһында төп тенденциялар

1. Лирик проза үҫеше.
а) Терминологик характеристика.
б) Лирик повесть булараҡ З. Биишеваның «Сәйер кеше», «Уйҙар, уйҙар», «Ҡайҙа һин, Гөлниса?» әҫәрҙәре.
в) Ф. Иҫәнғолов. «Аҡҡошом минең» лирик повесы.
2. Прозала ауыл темаһы (дөйөм күҙәтеү).
а) Н. Мусин повестары.
б) Ш. Янбаевтың роман, повестары.
в) Р. Солтангәрәев. «Беҙ йәшәгән ер» романы.
3. Производство тематикалы әҫәрҙәр.
а) Б. Рафиков. «Сал ҡылған», «Тауҙарҙа ҡар иртә ята» әҫәрҙәре.
б) Рәшит Солтангәрәев. «Тау», «Аҡ сәскә», «Йылы ямғырҙар» әҫәрҙәре.
4. Хәрби проза.
а) Ә. Хәкимовтың «Бәйге», «Аҡһаҡ бүре», «Күпер» әҫәрҙәре.
б) И. Абдуллин прозаһы. «Хуш Рим» һ.б.

ФӘРИТ ИҪӘНҒОЛОВ ИЖАДЫ (1928–1983)

1. Яҙыусы ижадының жанрҙар төрлөлөгө һәм ижад баҫҡыстары.
2. Ф. Иҫәнғолов хикәйәләре, уларҙың төрлө тематикаға һәм төрлө быуын уҡыусыларға арналыуы.
3. Ф. Иҫәнғоловтың «лирик проза»һы, ҡатын-ҡыҙ яҙмышы, ғаилә, мөхәббәт темаһына арналған повестары. «Аҡҡошом минең», «Алтынбикә», «Рәсимә», «Фәниә» әҫәрҙәренең жанр һәм стиль йүнәлештәре. «Һабансы», «Барыһы ла ерҙә ҡала» повестарының тормошсан фәлсәфәүи нигеҙҙәре.

4. Ф. Иҫәнғоловтың тарихи-революцион темала эшләүе. «Кисеү», «Батырҙар утрауы», «Ҡайҙа һеҙ, Питер малайҙары?» повестары. Уларҙа йәш кеше образы бирелеше, герой концепцияһы үҙенсәлектәре.
5. Ф. Иҫәнғоловтың тарихи-революцион трилогияһы. «Арыш башағы» романында әҫәр проблемаһын формалаштырған тарихи осор үҙенсәлеге. Синфи көрәш көсөргәнешен, инҡилап ҡуҙғалыштарын ауыл мөхитендә, тормош-көнкүреш шарттарында һүрәтләү. Романдарҙа һуғыш һәм гуманизм ҡаршылыҡтары, крәҫтиән психологияһы бирелеше. Садрислам менән Аллаяр бай образдары, трилогияла быуат башы милли хәрәкәт етәкселәрен һүрәтләүҙә замана идеологияһы тәьҫире. «Артылыш», «Һәйкәлдәр тереләр өсөн» романдарының стиль айырымлығы, трилогия өсөн уртаҡ сюжет-композиция, образдар системаһы, проблематика мәсьәләләре.
6. Ф. Иҫәнғоловтың «Сыуаҡ көндәр» романы, проблематикаһы, образдар системаһы; жанр һәм стиль үҙенсәлектәре, реаль ваҡиғаларҙың лирик һәм романтик һуғарылышы, художестволы синтез мәсьәләһе.
7. Ф. Иҫәнғолов ижадынын өйрәнеүҙә Ә. Вахитов, Р. Байымов.

ӘНҮӘР БИКЧӘНТӘЕВ ИЖАДЫ (1913–1989)

1. Әҙәбиәткә килеү юлдары. 1944 йылда «Ҡыҙыл мәктәр» исемле тәүге йыйынтығы сығыуы. Ижадында интернационализм, патриотизм, батыр совет һалдаты характерын күрһәтеүе.
2. Ә. Бикчәнтәевтың «Бөркөт һауала үлә» повесында авторҙың А. Матросов образын асыуҙағы яңылыҡтар эҙләүе, документаль материалдарға таяныуы, геройҙы Өфө ерлеге менән ныҡлап бәйләүе.
3. Ә. Бикчәнтәев ижадында хеҙмәт кешеһе образы. «Ҡарасәй юлы» (1954) – башҡорт нефть индустрияһы темаһына мөрәжәғәт иткән тәүге роман, уның конфликт нигеҙе. Республика нефть индустрияһы үҫеү айҡанлы ергә хужалыҡлы мөнәсәбәттә ҡаршылыҡтар. Колхоз рәйесе Йәсәүи образы. Башҡорт крәҫтиәне аңында традицион һәм заманса ҡараштарҙың сағылышы. Ҡарасәйҙең ҡаршылыҡтар аша яңы заманға аяҡ баҫыуы. Образдар системаһы. Халыҡсан образ булараҡ Шайморат ҡарт, алдынғы ҡарашлы Милованова, Белов, Буран Әбелбаев образдары. Романдың композицион үҙенсәлектәре.
4. «Ожмах вәғәҙә итмәйем» романында осор ҡаршылыҡтарының замандың йәш кешеһе Хәйҙәр Аюдаров образында бирелеше. Аюдаров характерын асыуҙағы яңылыҡтар. Киләсәк хаҡында быуындар бәхәсе асылы. Хәйҙәр образының ысын кеше, ергә ныҡлы баҫып торған характер булараҡ өлгөрөүендә бөтә коллективтың яуаплылығын күрһәтеү, яңы быуынды тәрбиәләүҙә йәмғиәттең оло бурысын асыҡлау. Хикәйәләүҙең йәш герой исеменән алып барылыуы, уның уңышлы һәм кәмселекле яҡтары.
5. Ә. Бикчәнтәев прозаһында герой концепцияһы.

КИРӘЙ МӘРГӘН ИЖАДЫ (1912–1984)

1. Тәүге хикәйәләрендә характерҙар тыуҙырыуға ынтылыш. Һуғыш йылдары очерктары, драма әҫәрҙәре.Һуғыштан һуң яҙылған «Ҡариҙел», «Тынысһыҙ йәй» повестары.
2. «Нарыштау итәгендә» – заман проблемаларын киң планда яҡтыртҡан тәүге роман. Әҫәрҙә Башҡортостанда нефть индустрияһы кадрҙары үҫешенең бирелеше. Геройҙарҙың характер һыҙаттары хеҙмәт процесына бәйле рәүештә асылыуы. Әҫәрҙең конфликт нигеҙенә, композиция ҡоролошона бәйле кәмселектәр.

3. «Бөркөт ҡанаты» – тарихи роман. Башҡорт ырыуҙарының тарҡаулыҡҡа ҡаршы хәрәкәте, XVI быуат уртаһында Рәсәйгә ҡушылыр алдынан Башҡортостанда барған хәл-ваҡиғалар һүрәтләнеүе. Яҙыусы тыуҙырған социаль характерҙар. Ирәкте, Табын, Йәнәй, Һеңрән, Тамъян һ.б. башҡорт ырыуҙарының тарихына ҡағылышлы мәғлүмәттәрҙең сюжет нигеҙенә ятыуы. Иван Грозныйҙың Рәсәйгә ҡушылырға саҡырып яҙған хаты. Шағәленең башҡорт шәжәрәләрендә урыҫ батшаға барып баш һалып ярлыҡ алып ҡайтҡан ырыу башлыҡтары рәтендә күрһәтелеүе.Шаҡман түрә образы.
4. К. Мәргән – фольклорсы. Халыҡ ижадын өйрәнеү һәм әҙәбиәт ғилеме өлкәһендәге хеҙмәттәре.

Шакир Янбаев ижады
(1925).

1. Ш.Янбаев хикәйәләренең төп темалары, идеялары, геройҙарға характеристика: (Малаха; ""Һандуғастар ҡайтыр яҙ еткәс", "Ҡаҡы ҡатҡан, һаҡауланған кәкүк"; "Саптар"; "Аҡ ҡойроҡ" һ.б. хикәйәләре).
2. "Зәңгәр сатыр" романында конфликт үҙенсәлектәре. Геройҙарға характеристика
3. "Беүә буйҡайҙары һары тал" романында образдар системаһы.
4. "Биләүҙәр-биләместәр" повесында әхлаҡ мәсьәләләренең ҡуйылышы.

Әхиәр Хәкимов ижады

1. Әхиәр Хәкимовтың «Думбыра сыңы», «Һауыр ҡумта» романдарының яҙылыу тарихы, тарихи ерлеге.
2. Халыҡ азатлығы, үҙ аллы дәүләт өсөн көрәш темаһы.
А) Һабрау йырау,Боғара бей, Юлыш һәм Сырым батырҙар;
Б) көрәш юлындағы ҡаршылыҡтар.
3. «Һауыр ҡумта» романында рухи азатлыҡ мәсьәләләренең ҡуйылышы. Ҡыуандыҡ һәм Көмөш тамсы образдары.
4. Йәмғиәт һәм прогресс. Фән һәм ғилем, һөнәр, мәғрифәттең йәмғиәт үҫешендә тотҡан урыны, шәхестең быға йоғонтоһо. Ҡыуандыҡ, ҡарт оҫта, Сәйфелмөлөк образдары.
5. Ата-бабаларҙың боронғо дине.
Башҡорттарҙың ислам динен ҡабул итеүе. Сәйфелмөлөк һәм Ҡылтас Зирәк образдары.

Динис Бүләков ижады

1. «Килмешәк» романында үҙгәртеп ҡороу ихтияжын тыуҙырған социаль күренештәр, әҫәрҙең конфликты. Образдар системаһы.
2. «Ғүмер бер генә» романында ҡуйылған мораль-этик, философик проблемалар. Арынбаҫаров-Ҡаҙнабаевтар бәрелеше.
3. «Туҙҙырылған тамуҡ» әҫәрендә битлек кейгән яуаплы дәүләт эшмәкәрҙәрен фашлау. Ҡормантаев образы. Романдың реалистик һыҙаттары.

Рәшит Солтангәрәев ижады
(1935-2000)

1. Яҙыусының тормош юлы һәм ижады хаҡында ҡыҫҡаса характеристика. Жанр формалары.

2. Хикәйә жанрындағы эҙләнеүҙәр, тәүге осор хикәйәләрендә төп темалар һәм геройҙарҙы һүрәтләү үҙенсәлектәре («Тыуған йорт», «Ак тирәктәр», «Сәскәләр бүләк итегеҙ» китаптары).
3. Яҙыусының «Йылы ямғыр», «Тау» повестары. «Таш болан» повестарының идея-тематик йөкмәткеләре. Художество үҙенсәлектәре.
4. Р.Солтангәрәев әҫәрҙәрендә психологик һәм символик һүрәтләү алымдары (« Тыуған яҡҡа кайтыу», «Әсә күңеле, «Һарығолак», «Йондоҙ ҡашҡа», «Ишкәкһеҙ кәмә» һ.б.).
5. Яҙыусының «Беҙ йәшәгән ер» романы. Идея-тематик йөкмәткеһе, сюжеты.
6. Р.Солтангәрәев ижадында актуаль темаларҙы билдәләү үҙенсәлектәре («Татар менән башҡорт», «Кешеләр» һ.б.).

Ноғман Мусин ижады (1931)

Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы

1. Ноғман Мусин ижадында хикәйә һәм повесть жанры. «Ир намыҫы», «Тарих яҙыр инем ташына» хикәйәләрендә тыуған ергә, хеҙмәткә мөнәсәбәт аша кешенең рухи донъяһын асыу;
- «Ер биҙәге», «Ауылым юлы», «Кеше йылмая» повестарында замандаш образы. Ауылдың үткәне, хәҙергеһе һәм киләсәге хаҡында уйланыуҙар. «Шайтан ҡуласаһы» повесының конфликт үҙенсәлектәре;
- «Йыртҡыс тиреһе» повесында замандың ҡатмарлы проблемаларын сағылдырыу.
2. Ноғман Мусин ижадында роман жанры. Унын романдары өсөн уртаҡ тема-проблемалар.
-«Мәңгелек урман» романында тәбиғәт һәм кеше яҙмыштарының бирелеше. Төлкөсура образы: азатлыҡ өсөн көрәш темаһы.
-«Һуңғы солоҡ» романында тәбиғәт һәм кеше темаһын дауам итеү. Символик образ буларак Һуңғы солоҡ. Ҡарамыш образының әҫәрҙәге урыны. Һәләкәттең милли һәм социаль тамырҙарын юллау.

Булат Рафиҡов ижадында тарихи роман жанры
(1934- 1998)

С.Юлаев исемендәге дәүләт премияһы лауреаты

1. «Ҡараһаҡал» романының тарихи ерлеге, жанр-стиль үҙенсәлектәре.
2. Бәпәнәй абыз - ихтилалдың рухи етәксеһе.
3 Ҡараһаҡал образы. Ихтилалдың еңелеүгә дусар булыуы, уның объектив һәм субъектив сәбәптәре.
4. Романда халыҡ ижады мотивтары. Тамъяндың ырыу аты, Аҡ дөйә хаҡындағы легендалар, «Ҡараһаҡал» тарихи эпосы.
5. Тарихи фараз хаҡында төшөнсә.
а) «Эйәрләнгән ат» әҫәренең жанр үҙенсәлектәре, сюжет-композицияһы.
б) «Тәңреләр һәм төркиҙәр» фаразы.
6. «Ахырызаман көткәндә» романының йөкмәтке үҙенсәлектәре.
7. Булат Рафиҡов әҫәрҙәрендә башҡорт тарихи романы традицияларының дауам ителеше, новаторлыҡ күренештәре.

Ғайса Хөсәйенов ижады
(1928)

1. Ғайса Хөсәйенов - әҙәби тәнҡитсе һәм әҙәбиәт белгесе. «Заман. Әҙәбиәт Әҙип», «Быуаттар тауышы», «Замана», «Мостай Кәрим» һ.б. китаптары. Уларҙың проблематика

һәм жанр төрлөлөлгө. Күп томлы «Башҡорт әҙәбиәте тарихы» китаптарын яҙыуҙа һәм баҫтырып сығарыуҙағы эшмәкәрлеге.
2 Ғ.Хөсәйенов - әҙип. Унын парса жанрында эшләүе Жанрҙың афористик нигеҙе, халык ижады һәм көнсығыш әҙәбиәте менән бәйләнеше.
3. «Батырҙар киссаһы» китабы. Повестарҙың документаль нигеҙе һәм художестволылыҡ. Ҡисса жанрының заманса яңырыуы.
4, «Ҡанлы илле биш» романы. Әҫәрҙең сюжет-композицион үҙенсәлектәре. Батырша образының реалистик эшләнеше. Ихтилалда халыҡ массаларының роле. Ихтилалдың әһәмиәте. Халыҡ кисергән фажиғәләрҙе документаль яҡтыртыу.

Т.Ғиниәтуллин ижады

1. Т.Ғиниәтуллиндың повесть-хикәйәләрендә фронтовик образдары.
2. “Таштар араһында”, “Ҡурҡыу”, “Һөжүм” повестарында, “Каска”, “Һуғышта йөҙ аҙым”, “Миҙал”, “Һыҙлай иҫке яралар”, “Контуженный” хикәйәләрендә кеше һәм һуғыш мәсьәләләре.
3. Яҙыусының повесть һәм хикәйәләрендә (“Шәмсетдин менән Шәмсура”, “Кисеү”, “Йыр”, “Ҡапҡа”, “Ҡара баҫыу”, “Мәтрүшкә еҫе”, “Әсә һәм бала”) ҡатын-ҡыҙ образдары.
4. Талха Ғиниәтуллин әҫәрҙәрендә (“Томан эсендәге яңғыҙ йорт”, “Яңы йөрәк”, “Зыярат ҡылыу”, “Бүре”, “Каска”, “Һөжүм”, “Ҡайтыу”, “Туннель”, “Хоҙайбирҙиндың ҡайтыуы” һ.б.) ысынбарлыҡ менән уйҙырма, шартлылыҡ, реализм менән фантастика ҡатнашмаһы.

Азат Абдуллин ижады

1. Социаль-көнкүреш драма булараҡ “Яңғыҙы” (“Онотма мине, ҡояш”) әҫәре. Дәүер, йәмғиәт һәм шәхес конфликты. Шағир Сергей Чекмарев образының ҡатмарлы шарттарҙа һүрәтләнеше.
2. Азат Абдуллин ижадында драматик дилогия. “Ун өсөнсө председатель” һәм “Һағыш йылғаһы” (“Һуңғы уҙаман”) драмаларында конфликттың социаль-психологик характерҙа бирелеше. Морат Сәғәҙиев образының драматик асылы.
3. “Раббым баҡсаһы” әҫәре – социаль-фәлсәфәүи драма. Рудольф образына бәйле шәхес һәм власть конфликтының ҡуйылышы. Драманың жанр-стиль үҙенсәлектәре. Әҫәрҙең исеме хаҡында.

Индивидуальные задания

1. Гуманистические мотивы в поэме «Киссаи Йусуф».
2. Эстетика и этика прекрасного в поэме Кул Гали.
3. Эстетика света в поэме «Киссаи Йусуф» Кул Гали.
4. Культ разума и любви в поэме Кул Гали.
5. Образы-символы и основные мотивы суфийской литературы.
6. Философские основы суфийской литературы.
7. Композиция Орхоно-Енисейских памятников.
8. Составить терминологический словарь по литературе начала XX века.
9. Подготовить вопросы для дискуссии по теме «Проблема героя в башкирской литературе 20-х годов».
10. Составление библиографии к определенной теме.

11. Подбор, изучение, анализ и конспектирование рекомендованной литературы: подготовка сообщения к занятию
12. Изучение стилистических особенностей поэзии Г. Саляма
13. Явление новеллизма в башкирских поэмах
14. Анализ романа Г. Хайри
15. Анализ хужожественных особенностей произведений А. Карная
16. Анализ драматического произведения и спектакля
17. Подготовка докладов по жизни и творчеству репрессированных писателей.
18. Составить терминологический словарь по периодам литературы.
19. Подготовить вопросы для дискуссии по теме «Проблема героя в башкирской литературе».
20. Составление библиографии к определенной теме.
21. Рецензия на произведения М.Карима "Коня диктатору", "Ғүмер ярсыҡтары".
22. Рецензия на трилогию Ф.Исянгулова.
23. Составление словаря-справочника "Главные герои трилогии" Ф.Исянгулова.
24. Рецензия на книгу К.Маргана "Алсаҡ йорт".
25. Рецензии на книги Я.Хамматова "Ҡара яу", АғиҘел Волгаға ҡоя", "Салауат".
26. Конспектирование книги К.Ахметьянов а "Н.Нәжми - шиғыр оҫтаһы".
27. Конспектирование книги Бикбаева Р."Рами".
28. Анализ 5 стизотворений (по выбору) Р.Гарипова, Р.Назарова, Р.Сафина, М.Гали, К.Киньябулатовой, А.Игебаева, Ш.Биккула (письменно).
29. Башкирская поэма 60-70-х годов: темы и проблематика, сюжетно-композиционные особенности (М.Карим, Н.Наджми, З.Биишева. Р.Бикбаев, К.Киньябулатова, М.Гали.
30. Составление словаря-справочника по главным героям романов И.Абдуллина.
31. Написать эссе по произведениям И.Гиззатуллина.
32. Герой «лирической» прозы (по произведениям Ф.Исянгулова, З.Биишевой).
33. Конспектирование книги К.Ахметьянова "Башҡорт поэмаларында композиция мәсьәләләре"
34. Ок конфликте романеа Ш.Янбаева "Зәңгәр сатыр".
35. Главный герой романа Я.Валиева "Бөркөттәр оя ташламай".
36. Написать эссе по повести Ш.Янбаева "Биләүҙәр-биләместәр".
37. Тема деревни в прозе 60-70-х гг.Особенности башкирской «деревенской» прозы (конспектирование монографии Р.Баимова "Судьба жанра").
38. Концепция героя в прозе советского периода. Особенности изображения действительности на основе соцреализма (по исследованиям Р.Баимова, А.Вахитова).
39. Исследователи советсского периода прозы: А.Вахитов, Р.Баимов.
40. Жанровое и стилевое разнообразие в башкирской драматургии. Историческая,социальная, психологическая, философская драма (Конспектирование моногравии Р.Ахмадиева "Башкирская драматургия).
41. Составить терминологический словарь по литературе 60-70-х гг.
42. Подготовить подробный план выступлений по темам «Литература соцреализма»; «Формирование башкирского исторического романа»; «Иследователи башкирского историко-революционного романа»; «Увековечивание имени народного поэта Башкортостана М.Карима»;

«Увековечивание имени народного писателя РБ З.Биишевой»; «Образ советского человека в башкирской поэзии 60-70-х гг.»» «Становление башкирской трагедии»; «Жанровые формы в башкирской драматургии 60-70-х гг.».

43. Составление библиографии и каталога Интернет-ресурсов по темам:

Творчество Н.Наджми
Творчество Р.Гарипов
Творчество Ф.Исянгулова
Творчество Ш.Янбаева
Творчество Г.Ибрагимова
Творчество Р.Назарова
Творчество К.Маргана
Творчество М.Гали
Творчество И.Гиззатуллина
Творчество Р.Сафина
Творчество А.Мирзагитова
Творчество А.Атнабаева
Творчество И.Абдуллина
Творчество К.Киньябулатовой
Творчество Ш.Биккула
Творчество Яр Валиева.

44. Составить терминологический словарь по литературе 80-90-х гг.
45. Конспект биографий писателей.

Реферат

Перечень тем рефератов

1. Башҡорт әҙәбиәтендә синфи көрәштең сағылышы.
2. Әҙәбиәт өлкәһендә партия ҡарарҙары.
3. «Ҡан» романында Булат образы.
4. Ш.Бабич ижады.
5. Башҡорт әҙәбиәтендә реалистик стиль формалашыуы.
6. Д.Юлтый поэмаларында яңы заман образы.
7. М.Ғафуриҙың «Кара йөҙҙәр» повесында дин мәсьәләһе.
8. 20-се йылдар шиғриәтенең идея-проблематикаһы.
9. 20-се йылдар роман жанры үҫеше.
10. Социаль реализм тураһында төшөнсә.
11. Д.Юлтыйҙың «Ҡан» романында «натурализм» күренеше.
12. М.Ғафуриҙың «Шағирҙың алтын приискыһында» повесында автобиографик мотивтар.
13. М.Кәримдең «Үлмәҫбай» поэмаһында характер асыу алымдары.
14. Б.Дим хикәйәләрендә драматизм, һуғыштың көсөргәнешле ситуациялары сағылышы.
15. М.Харистың шиғри әҫәрҙәренә рецензия яҙығыҙ.
16. Х.Кәрим әҫәрҙәрендә хикәйә һәм очерк һыҙаттарының берлеге.
17. Һуғыш йылдарында халыҡ ижады традицияларына мөрәжәғәт итеүҙең йәнләнеүе.
18. Ғ.Ғүмәрҙең «Кыуғын хикәйәләре» циклына ингән әҫәрҙәрҙең жанр үҙенсәлеге.
19. Ж.Кейекбаевтың «Зөбәй Үтәғолов» очеркында геройҙың социаль-психологик портреты.
20. Баязит Бикбайҙың һуғыш осоро очерктары.
21. Мостай Кәрим шиғриәтендә лирик герой концепцияһы

22. М.Кәримдең “Европа-Азия” шиғырҙар циклының художестволы үҙенс8лектәре
23. М.Кәримдең педагогик ҡараштары
24. М.Кәримдең трагедиялары
25. З.Биишева ижадында халыҡ ижады традициялары
26. З.Биишеваның “Яҡтыға” трилогияһы”.
27. Н.Нәжми поэмалары
28. Н.Нәжми пьесалары
29. Я.Хамматов пенталогияһы
30. Ш.Янбаев хикәйәләре
31. Яр.Вәлиев прозаһы
32. Башҡорт “производство” романдары
33. Муса Ғәли лирикаһы
34. К.Кинйәбулатова лирикаһы
35. Ш.Биҡҡол лирикаһы
36. Т. Йәнәби шиғырҙары.
37. М. Ғафуриҙың «Ярлылар йәки, өйҙәш ҡатын», «Фәҡирлектә үткән тереклек» әҫәрендә реализм алымының формалашыуы.
38. Поэма жанрының формалашыуында әкиәттең роле.
39. Д.Юлтый ижадында агитацион шиғырҙар.
40. Ш.Хоҙайбирҙин эшмәкәрлеге.
41. Д.Юлтыйҙың «Ҡан» романында документаллек алымы.
42. Д.Юлтыйҙың «Тимеркәй фәлсәфәһе» әҫәрендә геройҙың фәлсәфәүи уйланыуҙары.
43. Ш.Бабич шиғриәтендә халыҡ образы.
44. 1930-сы йылдарҙа башҡорт поэмаһы үҫеше.
45. 1920-30-сы йылдарҙа башҡорт драматургияһының жанр төрлөлөгө.
46. Али Карнай ижадында очерк жанры.
47. С. Мифтахов ижадында заман темаһы.
48. Х. Ибраһимов – башҡорт комеографияһына нигеҙ һалыусы.
49. Репрессия эләккән яҙыусылар яҙмышы.
50. Һуғыш йылдары прозаһында Ә.Чаныш, Ә.Харисов хикәйәләре.
51. И.Абдуллиндың һуғыш йылдарында яҙған хикәйәләре.
52. М.Буранғоловтың «Башҡорт туйы» драмаһының тематик сығанағы, сюжет үҙенсәлектәре.
53. Һуғыштың тәүге айҙарында яҙылған сәхнә әҫәрҙәренең тематик даирәһе, геройҙар концепцияһы.
54. Һуғыш йылдары шиғриәтендә халыҡ ижады традициялары.
55. Һуғыш йылдары драматургияһында фронт ваҡиғалары, партизандар хәрәкәте, патриотик күтәренкелек сағылышы.
56. Бөйөк Ватан һуғышы осоро шиғриәтендә халыҡ ижадының героик традициялары.
57. Б.Бикбайҙың «Аҡсәскә» повесының образдар системаһы. Аҡсәскә образына ҡылыҡһырлама бирегеҙ.
58. Бөйөк Ватан һуғышы осоронда Башҡортостанда ваҡытлы матбуғат, китап баҫтырыу торошо.
59. М.Кәримдең «Ҡыҙ урлау» әҫәре – 50-се йылдар комедияһының ҙур ҡаҙанышы.
60. М.Кәримдең «Өсөнсө көн тоташ ҡар яуа» әҫәренә анализ.
61. Башҡорт әҙәбиәтендә тарихи-революцион роман эволюцияһы.

Рубежная контрольная работа

Тест

Вариант 1

1. Башҡорттар тураһында тәүге мәғлүмәттәрҙе үҙ сәйәхәтнәмәһендә сағылдырған ғалим:
а) Ибн Фаҙлан;
б) М.Ҡашғари;
в) Й.Баласағунлы;
г) М. Буранғолов

2. «Ҡисса-и Йософ» әҫәренең авторы:
а) Ҡол Ғәли;
б) Тажетдин Ялсығол;
в) Һабрау йырау;
г) Саиф Сараи

3. Болғар осоро әҙәбиәте ниндәй быуатҡа ҡарай:
а) IX - XIII;
б) XIII-XIV;
в) XIV-XV;
г) XV-XVI

4. «Иҙеүкәй менән Мораҙым» әҫәрен ижад итеүҙә ҡатнашҡан йырау
а) Һабрау;
б) Байыҡ;
в) Ҡобағош;
г) Ҡарас

5. Данлыҡлы мәғрифәтсе, сәсән:
а) Һабрау;
б) Байыҡ;
в) Ишмырҙа;
г) Аҡмулла

6. Стәрлебаш мәҙрәсәһендә уҡытҡан данлыҡлы һуҡыр суфый шағир:
а) Ғ. Соҡорой;
б) Ш. Зәки;
в) Т. Ялсығолов;
г) Ә.Ҡарғалы

7. «Гөлөстан бит төрки» әҫәренең авторы:
а) Ғ. Соҡорой;
б) Ҡол Ғәли;
в) Саиф Сараи;
г) Ҡотоб

8. «Төрки телдәр һүҙлеге» кем тарафынан төҙөлгән:
а) Х. Кәтиб;
б) Харазми;
в) Й.Баласағунлы;
г) М.Ҡашғари

9. Һижри йыл иҫәбе нисәнсе йылдан башлана:
а) 570;
б) 622;

в) 632

10. XIX быуаттың икенсе яртыһында мәҙрәсәләге яңыса уҡытыу алымы нисек атала:
а) Ҡәҙимселек;
б) Йәдитселек.

11. Ғәрәп, фарсы һәм төрки телдәрен өйрәнеү буйынса «Башланғыс ҡулланма» китабын яҙған мәғрифәтсе:
а) М.Өмөтбаев;
б) М. Аҡмулла;
в) Р. Фахретдинов;
г) М. Бикчурин

12. Р. Фахретдиновтың ҡайһы әҫәр героиняһы Мысырҙа университет тамамлай:
а) «Сәлимә йәки ғиффәт»;
б) «Әсмә йәки ғәмәл вә яза»;
в) «Аҫар» томлыҡтары

13. «Сыңрау торна» легендаһын яҙып алған данлыҡлы ғалим:
а) Ибн Фаҙлан;
б) М.Ҡашғари;
в) Й.Баласағунлы;
г) М. Буранғолов

14. «Тарихнамәи Болғар» әҫәренең авторы:
а) Ҡол Ғәли;
б) Тажетдин Ялсығол;
в) Һабрау йырау;
г) Саиф Сараи

15. Салауат Юлаев менән бергә һөргөндә булған шәхестәр:
а) Ю. Аҙналин, Ҡ. Усаев;
б) Ю. Аҙналин, Ҡ. Моратов;
в) Кинйә;
г) Ҡ. Усаев, Ҡ. Моратов

16. «Батыршаның батшаға яҙған хаты» ниндәй батшаға тәғәйенләнгән:
а) Елизаветта;
б) Екатерина I;
в) Петр;
г) Екатерина II

17. Башҡортостанда суфизм ағымына нигеҙ һалыусы шәхес:
а) Ғ. Соҡорой;
б) Ш. Зәки;
в) Ө. Камал;
г) Ә.Ҡарғалы

18. Руна яҙма ҡомартҡыларының серҙәрен ниндәй ғалим асҡан:
а) Н. Ядрынцев;
б) В. Томсен;
в) С. Малов;

г) Н. Дмитриев

19. Орхон–Йәнәсәй яҙмаларының төп геройы:
а) Билге ҡаған;
б) Жөмжөмә солтан;
в) Хөсрәү;
г) Уғыҙ хан

20. «Мөхәббәтнамә» дастанының авторы:
а) Х. Кәтиб;
б) Харазми;
в) Й.Баласағунлы;
г) Ҡотоб

Вариант 2

1. 20-се йылдар әҙәбиәтенең төп һыҙаттарының береһен билдәләгән «Элек ҡыйын ине, хәҙер анһат ул» принцибы кемдең әҫәре исеменән алынған?
а) Ш. Бабич
б) С. Ҡудаш
+в) М. Ғафури
г) Д. Юлтый

2. 20-се йылдарҙа башҡорт әҙәби теле буйынса комиссияны кем етәкләй?
а) Имай Насыри
+б) Шәһит Хоҙайбирҙин
в) Дауыт Юлтый
г) Мәжит Ғафури

3. Башҡорт комедиографияһына нигеҙ һалыусы:
а) Сәғит Мифтахов
б)Фазыл Туйкин
+в) Хәбибулла Ибраһимов
г) Дауыт Юлтый

4. «Башмағым», «Еҙнәкәй» комедияларының авторы:
а) Сәғит Мифтахов
б)Фазыл Туйкин
+в) Хәбибулла Ибраһимов
г) Дауыт Юлтый

5. 20-се йылдарҙа башҡорт әҙәбиәтен ниндәй үҙенсәлек(тәр) билдәләй:
а) публицистикаға бай булыу
б) яңы герой тыуыуы
в) конфликттың синфи характерҙа булыуы
г) «элек ҡыйын ине, хәҙер анһат ул» принцибы
+д) барыһы ла

6. Совет әҙәбиәтенең методы булараҡ ниндәй метод билдәләнә?
а) романтизм

б) классицизм
в) мәғрифәтселек реализмы
г) сентиментализм
+д) социалистик реализм

6. Б. Ишемғолдоң «Сабир мулланың ҡәберҙән яҙған хаты», «Договорлы намаҙ» хикәйәләре жанр үҙенсәлеге буйынса ниндәй төргә ҡарай?
а) тарихи-революцион хикәйә
б) героик-романтик хикәйә
+в) сатирик, юмористик хикәйә

7. Беренсе Башҡортостандың халыҡ шағиры:
а) Сәйфи Ҡудаш
+б) Мәжит Ғафури
в) Булат Ишемғол
г) Мостай Кәрим

8. Зәки Вәлидиҙең тыуған ауылы:
а) Шишмә районы Келәш ауылы
+б) Ишембай районы Көҙән ауылы
в) Дүртөйлө районы Әсән ауылы
г) Ғафури районы Еҙем-Ҡаран ауылы

8. Зәки Вәлидиҙең мемуар китабы:
а) «Яҙғы ташҡындар алдынан»
+б) «Хәтирәләр»
в) «Ғүмер миҙгелдәре

9. «Ҡуңалтаҡ тормош эсендә», «Ҡунаҡ», «Зильский» әҫәрҙәренең авторы:
а) Һәҙиә Дәүләтшина
+б) Ғөбәй Дәүләтшин
в) Мәжит Ғафури
г) Ғәйнан Хәйри

9. «Зильский» повесының төп конфликты:
+а) синфи
б) әхләҡи
в) психологик

10. «Зильский» повесында бай образы:
а) Өмөтбай
б) Юлдыбаев
+в) Этҡол
г) Ҡәҙерша

11. «Зильский» повесының төп геройы, әҫәр аҙағында зильский булып һайланасаҡ образ:
+а) Өмөтбай
б) Юлдыбаев
в) Этҡол

г) Ҡәҙерша

12. Ғ. Хәйриҙең «Ҡатын» повесының төп геройы:
а) Айбикә
+б) Фатима
в) Мәхфүзә
г) Зөһрә

13. Ғ. Хәйриҙең «Өсәүҙең тарихы» («Мәхфүзә») повесында конфликт ниндәй характерҙа?
а) синфи
б) социаль
в) психологик
г) әхләҡи
+д) барыһы ла

14. Ғ. Хәйриҙең «Өсәүҙең тарихы» («Мәхфүзә») повесында композицияның башлыса көндәлектәрҙән ҡоролоуы уны ниндәй жанрға ҡаратырға мөмкинлек бирә?
а) мемуар
б) автобиографик повесть
+в) эпистоляр жанр
г) лирик повесть

15. Ғ. Хәйриҙең «Кооператорҙар» повесында кире геройҙар:
а) Шакир менән Зөһрә
+б) Ғәзиз кулак, Шафиҡ, Санька
в) Минһаж менән Әптерәй
г) Шакир менән Фатима

16. Беренсе башҡорт романы:
а) Д. Юлтый «Ҡан»
б) А. Таһиров «Һалдаттар»
в) И. Насыри «Күҙәй»
+г) Ғ. Хәйри «Боролош»

17. Тәүге башҡорт романдарының жанр формаһын билдәләгеҙ:
а) тарихи
+б) тарихи-революцион
в) фәлсәфәүи
г) тарихи-көнкүреш

18. Ғ. Хәйри «Боролош» романын ижад итеүҙе нисәнсе йылда тамамлай:
а) 1940
+б) 1928
в) 1920
г) 1962

19. Ғ. Хәйриҙең «Боролош» романының төп геройы:
+а) Шәмси
б) Ғәли

в) Ғариф бай
г) Солтан

19. Ғ. Хәйриҙең «Боролош» романында кемдәр яҙмышы М. Ғафуриҙың «Ҡара йөҙҙәр» повесындағы Ғәлимә һәм Закир яҙмышына оҡшаш?
а) Солтан менән Нюра
б) Шәмси менән Зөләйха
+в) Мәхмүт менән Сәхибә

20. Ғ. Хәйриҙең «Боролош» романында «Әгәр дошман әсәйең артына йәшеренһә, һин уны әсәйең күкрәге аша атып үлтерергә тейешһең» тип әйтеүсе образ:
+а) Шәмси
б) Ғәли
в) Мәүлетов
г) Солтан

Вариант 3

1. Р. Ниғмәтиҙең 1933 йылда донъя күргән тәүге шиғыр китабы:
а) «Далаларҙа»
+б) «Кереш»
в) «Мин постамын»

2. Р. Ниғмәтиҙең ҡобайыр алымын ҡулланған поэмаһын атағыҙ:
а) «Герой тураһында поэма»
+б) «Үлтер, улым, фашисты»
в) «Һинең кәләшеңдең хаттары»

3. «Һаҡмар ҡыҙы» поэмаһының төп геройҙары:
+а) Гөлгөл менән Фәтхел
б) Зәйнәп менән Сәйҙел
в) Гөлйөҙөм менән Айбулат

4. Төп геройы халыҡ булған Б. Бикбайҙың героик поэмаһын атағыҙ:
а) «Үтелгән юлдар»
б) «Үтеп барған көндәр…»
+в) «Ер»

5. Б. Бикбайҙың «Ҡарлуғас» драмаһында ниндәй тарихи осор һүрәтләнә:
+а) 1773-1775 йй. Крәҫтиәндәр һуғышы алды осоро
б) 1773-1775 йй. Крәҫтиәндәр һуғышынан һуңғы осор
в) 1812 йылғы Ватан һуғышы осоро

6. Б. Бикбай «Салауат» драмаһын кем менән бергә яҙа башлай:
+а) Ғ. Сәләм
б) М. Хәй
в) Р. Ниғмәти
г) Б. Вәлид

7. Б. Бикбайҙың «Аҡсәскә» повесының темаһы:
а) колхозлаштырыу

б) граждандар һуғышы
+в) шәхес культы һәм уның эҙемтәләре

8. Беренсе булып Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы исеменә кем лайыҡ булды:
а) М. Кәрим
+б) З.Биишева
в) Ә. Хәкимов
г) Н. Мусин

9. З.Биишеваның шиғри повесының исеме:
а) «Көнһылыу»
б) «Дуҫ булайыҡ»
+в) «Гөльямал»
г) «Тылсымлы ҡурай»

10. З.Биишева трилогияһындағы китаптарҙы тәртип буйынса урынлаштырығыҙ:
+а) «Кәмһетелгәндәр», «Оло Эйек буйында», «Емеш»
б) «Оло Эйек буйында», «Кәмһетелгәндәр», «Емеш»
в) «Емеш», «Кәмһетелгәндәр», «Оло Эйек буйында»

11. З.Биишеваның «Һөнәрсе менән өйрәнсек», «Мөхәббәт һәм нәфрәт» әҫәрҙәренең жанрын атағыҙ:
а) хикәйә
+б) хикәйәт
в) повесть
г) нәҫер

12. Ғәҙелша, Гөлбикә, Нәжипич… Был персонаждар кемдең әҫәренән?
а). Ә.Бикчәнтәев “Бөркөт һауала үлә”
б). Б.Рафиҡов “Тауҙарҙа ҡар иртә ята”
в). З. Биишева “Сәйер кеше”

13. Баязит Бикбай 1773-1775 йылғы крәҫтиәндәр ихтилалын ҡайһы әҫәрендә һүрәтләй?
а). “Ер»
б). «Ҡаһым түрә»
+в). «Салауат»
г). «Аҡселән»

14. Б.Бикбай колхозлашыу осорон ҡайһы әҫәрендә сағылдыра?
а). «Ер»
б). «Ҡаһым түрә»
в). «Салауат»
+г). «Аҡселән ташҡанда»

15. Гөлгөл, Фәтхел, Байрам – Р. Ниғмәтиҙең ҡайһы поэмаһының геройҙары:

а) “Большевик”

б) “Осҡондан ялҡын”

+в) “Һаҡмар ҡыҙы”

г) “Баҫыу хөкөмө”

16. М. Кәримдең һуғыш осоронда яҙылған ниндәй шиғырында ҡылыс образы бар:
+а) «Мин фронтҡа китәм, иптәштәр»
б) «Алыҫта ҡалған эҙҙәр»
в) «Үлемһеҙлек»
г) «Трубка»

17. Мостай Кәримдең «Үлмәҫбай» поэмаһындағы төп герой - Үлмәҫбайҙың дуҫының, яуҙашының исеме нисек:
а) Юлдаш
+б) Теребай
в) Яҡуп
г) Айтуған

18. Ҡайын япрағы символы М. Кәримдең ҡайһы шиғри циклында урын алған:
а) «Каштан сәскә атҡан ерҙә»
б) «Болғар дәфтәре»
в) «Вьетнам яҙмалары»
+г) «Европа - Азия»

19. М.Кәримдең «Ҡара һыуҙар» поэмаһында ҡурҡаҡ йән, хыянатсының исеме нисек:
+а) Яҡуп
б) Шәриф
в) Әхмәт
г) Ялсығол

20. Бөйөк Ватан һуғышын үткән шағирҙар
а) Әхмәр Үтәбай, Марсель Искәндәров, Рәйес Түләк
б) Рәми Ғарипов, Рауил Бикбаев
в) Тәнзилә Дәүләтбирҙина, Тамара Искәндәрова
+г) Мостай Кәрим, Назар Нәжми, Хәким Ғиләжев

Вариант 4

1. М.Кәримдең тыуған районы, ауылы
а) Тәтешле районы
б) Дүртөйлө районы
+в) Шишмә районы
2. М.Кәримгә халыҡ шағиры исеме ҡасан бирелә?
а) бер ҡасан да бирелмәй
б) 1958
+в) 1963
г) 1985
3. М. Кәримгә халыҡ яҙыусыһы исеме ниндәй әҫәре өсөн бирелә:
а) «Оҙон-оҙон бала саҡ»
б) «Мөхәббәттең дүрт миҙгеле»
в) «Ярлыҡау»

+г) бер ҡасан да бирелмәй
4.М.Кәримдең автобиографик повесы:
+а) «Ғүмер миҙгелдәре»
б) «Хәбәрҙәр көтәм»
в) «Ауыл адвокаттары»
г) «Йәләлетдин атай»
5.М.Кәримдең ниндәй поэмаһында героиня үҙен «Мин - Сыҙамлыҡ…» тип атай?
а) «Декабрь йыры»
б) «Үлмәҫбай»
+в) «Ҡара һыуҙар»
г) «Сер»
6.М.Кәримдең «Европа –Азия» әҫәре ниндәй жанрға ҡарай?
а) поэма
б) шиғыр
+в) шиғырҙар циклы
д) мәдхиә
7.Сағылдарҙа үҫкән имән» образы ниндәй шиғырҙа сағылыш таба?
а) «Мин фронтҡа китәм, иптәштәр!»
б) «Ҡайтыу»
+в) «Россиянмын»
г) «Аяҡтарым юлда, күңелем йырҙа»
8.М.Кәримдең «Оҙон оҙон бала саҡ» повесында Оло инәй ауылда ниндәй вазифа башҡара:
а) абыстай
б) уҡытыусы
в) им-том менән дауалаусы
+г) кендек әбейе
9.Мария Тереза, Любомир Зух ниндәй әҫәрҙән?
а) «Европа –Азия»
б) «Ауыл адвокаттары»
в) +«Ярлыҡау»
г) «Оҙон - оҙон бала саҡ»
10. Йәнтимер Байназаров образы ниндәй әҫәрҙән:
а) «Европа –Азия»
б) «Ауыл адвокаттары»
в)+ «Ярлыҡау»
г) «Оҙон - оҙон бала саҡ»
11. М.Кәримдең «Европа –Азия» әҫәре ниндәй жанрға ҡарай?
а) поэма
б) шиғыр
в) +шиғырҙар циклы
д) мәдхиә
12. М.Кәримдең Салауат Юлаевҡа арналған әҫәре ниндәй жанрҙа?
а) роман
б) поэма
в) драма
г) +трагедия
13. М.Кәримдең түбәндәге ҡайһы шиғырҙарына көйҙәр яҙылған, билдәләгеҙ
+а) «Юлдарым һиңә бара»
+б) «Өсөнсө көн тоташ ҡар яуа»

в) «Ярҙар ҡала»
+г) «Бер егеткә күҙем төштө»
14. Ҡайһы әҫәрҙә аллалар образы хәрәкәт итә?
а) «Яңғыҙ ҡайын»
+б) «Ташлама утты, Прометей!»
в) «Өсөнсө көн тоташ ҡар яуа»
г) «Йәйәүле Мәхмүт»
15. Ҡайһы әҫәрҙә төп һүрәтләү алымы булып гротеск тора?
а) «Ҡыҙ урлау»
+б) «Диктаторға ат бирегеҙ!»
в) «Ауыл адвокаттары»
г) «Ярлыҡау»
16. Енәйәт һәм яза проблемаһы тәрән философик планда ҡуйылған әҫәр:
а) «Ҡыҙ урлау»
б) «Киске табын»
в) «Йәйәүле Мәхмүт»
+г) «Ярлыҡау»
17.З.Биишева ижадына арналған монографияларҙың авторы:
+а) И.Вәлитов
б)Ғ.Хөсәйенов
в) Ғ.Хисамов
г) Р.Байымов
18.З.Биишеваның тәүге китабы нисек атала:

a) «Көнһылыу»
b) +«Партизан малай»
c) «Кәмһетелгәндәр»
d) «Отряд ҡуҙғалды»

19.З.Биишеваның «Мөхәббәт һәм нәфрәт» әҫәре ниндәй жанрға ҡарай?

a) Повесть
b) Роман
c) +Хикәйәт
d) Хикәйә

20.Юха, Гөлзифа образдары З.Биишеваның ниндәй әҫәренән:

a) +«Тылсымлы ҡурай»
b) «Һөнәрсе менән Өйрәнсек»
c) «Ел-ел, арбам»
d) «Кирәй Мәргән»

Вариант 5

1.“Эй яҙмышым минең - Башҡортостан” шиғырының авторы
а) Рауил Бикбаев
б) Әнғәм Атнабаев
+в) Факиһа Туғыҙбаева
г) Муса Ғәли

2.“Рух яҙыуы”, “Ҡаратау тотҡоно” әҫәрҙәренең авторы
+а) Ҡ.Аралбай
б) Р.Бикбаев

в) Т.Ғәниева
г) Т.Йосопов

3.Экология мәсьәләләре күтәрелгән әҫәр
а) Р.Бикбаев “Яҙмышым”
б) Т.Ғәниева “Ҡыпсаҡтар”
в) Ғ.Сәләм “Бала”
+г) Р.Бикбаев “Һыуһаным – һыуҙар бирегеҙ”

4.Рауил Бикбаевтың тыуған яғы
а) Силәбе өлкәһе
б) Баймаҡ районы
+в) Ырымбур өлкәһе
г) Һамар өлкәһе

5.Поэма – ул …
а) лирик эпос
б) шиғри роман
+в) лиро-эпик жанр
г) шиғри хикәйә

6. Поэма-очерк, поэма-ҡобайыр, поэма-сонеттар шәлкеме… Классификация ниндәй принциптан сығып бирелгән ?
а) тематик принцип
б)проблематик принцип
+в) жанр-ара күренештәр принцибы
г) төр (род) принцибы

7. Рәшит Назаров ниндәй районда тыуған?
а) Бәләбәй
+б) Ауырғазы
в) Ишембай
г) Әлшәй

8. Хәсән Назарҙың әҫәрҙәре
+а) “Шәмсыраҡ”, “Асманға ашыу”
б) “Һыуһаным – һыуҙар бирегеҙ”, “Система”
в) “Арҡайым”, “Ҡыпсаҡтар”
г) “Үлмәҫбай”, “Декабрь йыры”

9. Факиһа Туғыҙбаеваның тыуған яҡтары
а) Бөрйән районы
б) Сибай районы
+в) Бүздәк районы
г) Баймаҡ районы

10. Факиһа Туғыҙбаева ниндәй премия лауреаты (1996 йыл)?
+а) Салауат Юлаев исемендәге дәүләт премияһы
б) Рәми Ғарипов исемендәге премия
в) Шәйехзада Бабич исемендәге дәүләт премияһы

г) Нобель премияһы

11. Факиһа Туғыҙбаева ниндәй журналдың ойоштороусыһы була?
а) Толпар
б) Шоңҡар
+в) Аҡбуҙат
г) Ватандаш

12. Таңһылыу Ҡарамышеваның ниндәй әҫәре «Урал батыр» эпосы мотивтары буйынса яҙылған?
а) «Һағыш»
б) «Килә йәшәгеләр»
+в) «Ҡарыһүҙ серҙәре», “Асылған серҙәр”
г) «Ай»

13. Рауил Бикбаевтың ниндәй поэмаһында “Урал батыр” эпосының мотивтары бар?
а) “Һыуһаным – һыуҙар бирегеҙ”
+б) “Тамғалы уҡ”
в) “Барокамера”
г) “Хазина”

14. Рауил Бикбаевтың ҡайһы әҫәрендә йылғалар “һөйләшә”?
а) “Хазина”
+б) “Һыуһаным – һыуҙар бирегеҙ”
в) “Барокамера”
г) “Тамғалы уҡ”

15. М.Кәримдең “”Ҡара һыуҙар” әҫәренең жанры
а) драма
+б) поэма
в)роман
г) повесть

16. Рауил Бикбаевтың “Һыуһаным – һыуҙар бирегеҙ” поэмаһының композиция формаһы
+а) сәйәхәтнамә
б) хат
в) көндәлек
г) детектив

17. “Халҡыма хат”, “Хазина” поэмаларының авторы?
а) Тимер Йосопов
б) Булат Рафиҡов
+в) Рауил Бикбаев
г) Сәйфи Ҡудаш

18. “Мин халҡымдың сәскә күңеленән
Бал ҡортондай ынйы йыямын...”
Был шиғри юлдарҙың авторы?
а) Зәйнәб Биишева
б) Кәтибә Кинйәбулатова

в) Афзал Таһиров
+г) Рәми Ғарипов

19. Рәми Ғарипов 1964 йылда үҙенең тәүге поэмаһын яҙҙы. Шағир уны башта “1937” тип атағайны. Ниндәй әҫәр хаҡында һүҙ бара?
а) “Аманат”
+б) “Табыныу”
в) “Туған тел”
г) “Киләсәгем”

20. Рәми Ғариповтың тәржемәләр китабы нисек атала?
а) “Йондоҙло уйҙар”
б) “Таш сәскә”
+в) “Минең антологиям”
г) “Һабантурғай йырҙары”

3. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю), описание шкал оценивания

Рейтинг-план дисциплины

Критериями оценивания при модульно-рейтинговой системе являются баллы, которые выставляются преподавателем за виды деятельности (оценочные средства) по итогам изучения модулей (разделов дисциплины), перечисленных в рейтинг-плане дисциплины (*для экзамена:* текущий контроль – максимум 40 баллов; рубежный контроль – максимум 30 баллов, поощрительные баллы – максимум 10; *для зачета:* текущий контроль – максимум 50 баллов; рубежный контроль – максимум 50 баллов, поощрительные баллы – максимум 10).

Шкалы оценивания:

(*для экзамена:*

от 45 до 59 баллов – «удовлетворительно»;

от 60 до 79 баллов – «хорошо»;

от 80 баллов – «отлично».

для зачета:

зачтено – от 60 до 110 рейтинговых баллов (включая 10 поощрительных баллов),

не зачтено – от 0 до 59 рейтинговых баллов).

II семестр

Виды учебной деятельности студентов	Балл за конкретное задание	Число заданий за семестр	Баллы	
			Минимальный	Максимальный
Модуль 1.				
Текущий контроль				**23**
Семинарские задания	3	4	0	12

Реферат	5	1	0	5
Индивидуальные задания	3	2	0	6
Рубежный контроль				**20**
Тестовый контроль	10	2	0	20
Модуль 2.				
Текущий контроль				**17**
Семинарские задания	3	3	0	9
Реферат	5	1	0	5
Индивидуальные задания	3	1	0	3
Рубежный контроль				**10**
Тестовый контроль	10	1	0	10
Посещаемость (баллы вычитаются из общей суммы набранных баллов)				
Посещение лекционных занятий				- 6
Посещение семинарских и лабораторных занятий				- 10
Итоговый контроль				
Экзамен				**30**

III семестр

Виды учебной деятельности студентов	Балл за конкретное задание	Число заданий за семестр	Баллы	
			Минимальный	Максимальный
Модуль 1.				
Текущий контроль				**25**
Семинарские задания	3	3	0	9
Реферат	5	2	0	10
Индивидуальные задания	3	2	0	6
Рубежный контроль				**20**
Тестовый контроль	10	2	0	20
Модуль 2.				
Текущий контроль				**25**

Семинарские задания	3	3	0	9
Реферат	5	2	0	10
Индивидуальные задания	3	2	0	6
Рубежный контроль				**30**
Тестовый контроль	10	3	0	30
Посещаемость (баллы вычитаются из общей суммы набранных баллов)				
Посещение лекционных занятий				- 6
Посещение семинарских и лабораторных занятий				- 10
Итоговый контроль				
Зачет с оценкой				

IV семестр

Виды учебной деятельности студентов	Балл за конкретное задание	Число заданий за семестр	Баллы	
			Минимальный	Максимальный
Модуль 1.				
Текущий контроль				**23**
Семинарские задания	3	4	0	12
Реферат	5	1	0	5
Индивидуальные задания	3	2	0	6
Рубежный контроль				**20**
Тестовый контроль	10	2	0	20
Модуль 2.				
Текущий контроль				**17**
Семинарские задания	3	3	0	9
Реферат	5	1	0	5
Индивидуальные задания	3	1	0	3
Рубежный контроль				**10**
Тестовый контроль	10	1	0	10
Посещаемость (баллы вычитаются из общей суммы набранных баллов)				

Посещение лекционных занятий				- 6
Посещение семинарских и лабораторных занятий				- 10
Итоговый контроль				
Экзамен				**30**

VII семестр

Виды учебной деятельности студентов	Балл за конкретное задание	Число заданий за семестр	Баллы	
			Минимальный	Максимальный
Модуль 1.				
Текущий контроль				**25**
Семинарские задания	3	3	0	9
Реферат	5	2	0	10
Индивидуальные задания	3	2	0	6
Рубежный контроль				**20**
Тестовый контроль	10	2	0	20
Модуль 2.				
Текущий контроль				**25**
Семинарские задания	3	3	0	9
Реферат	5	2	0	10
Индивидуальные задания	3	2	0	6
Рубежный контроль				**30**
Тестовый контроль	10	3	0	30
Посещаемость (баллы вычитаются из общей суммы набранных баллов)				
Посещение лекционных занятий				- 6
Посещение семинарских и лабораторных занятий				- 10
Итоговый контроль				
Зачет				

VIII семестр

Виды учебной деятельности студентов	Балл за конкретно	Число заданий за	Баллы

	е задание	семестр	Минимальный	Максимальный
Модуль 1.				
Текущий контроль				**25**
Семинарские задания	3	3	0	9
Реферат	5	2	0	10
Индивидуальные задания	3	2	0	6
Рубежный контроль				**20**
Тестовый контроль	10	2	0	20
Модуль 2.				
Текущий контроль				**25**
Семинарские задания	3	3	0	9
Реферат	5	2	0	10
Индивидуальные задания	3	2	0	6
Рубежный контроль				**30**
Тестовый контроль	10	3	0	30
Посещаемость (баллы вычитаются из общей суммы набранных баллов)				
Посещение лекционных занятий				- 6
Посещение семинарских и лабораторных занятий				- 10
Итоговый контроль				
Зачет				

IX семестр

Виды учебной деятельности студентов	Балл за конкретное задание	Число заданий за семестр	Баллы	
			Минимальный	Максимальный
Модуль 1.				
Текущий контроль				**23**
Семинарские задания	3	4	0	12
Реферат	5	1	0	5
Индивидуальные задания	3	2	0	6
Рубежный контроль				**20**

Тестовый контроль	10	2	0	20
Модуль 2.				
Текущий контроль				**17**
Семинарские задания	3	3	0	9
Реферат	5	1	0	5
Индивидуальные задания	3	1	0	3
Рубежный контроль				**10**
Тестовый контроль	10	1	0	10
Посещаемость (баллы вычитаются из общей суммы набранных баллов)				
Посещение лекционных занятий				- 6
Посещение семинарских и лабораторных занятий				- 10
Итоговый контроль				
Экзамен				**30**

Экзаменационные билеты

Структура экзаменационного билета:

Экзаменационный билет состоит из двух вопросов. Вопрос первый направлен на проверку знаний теоретического плана, общих вопросов, касающихся специфики проедметной области, понятий, явлений, их функций, литературных процессов общемирового масштаба. Студент показывает умение оперировать терминами, характеризовать литературные явления, в том числе по национальным признакам. Второй вопрос касается знания конкретных явлений, касающихся опредеонного периода литературного процесса, локальных явлений, а также специфики художественного произведения. Студент показывает владение информацией об источниках, где можно найти тексты произведений, навыками поиска местоположения соответствующих сайтов.

Образец экзаменационного билета:

1. Әҙәбиәт тарихын осорҙарға бүлеү проблемаһы
2. Р.Фәхретдиндең «Сәлимә, йәки ғиффәт», «Әсмә, йәки ғәмәл вә яза» повестарының идея-проблематикаһы, әҙиптең мәғрифәтселек ҡараштарының әҫәрҙә сағылышы

Критерии оценки (в баллах):

- **25-30 баллов** выставляется студенту, если студент дал полные, развернутые ответы на все теоретические вопросы билета, продемонстрировал знание функциональных возможностей, терминологии, основных элементов, умение применять теоретические знания при выполнении практических заданий. Студент без затруднений ответил на все дополнительные вопросы.

- **17-24 баллов** выставляется студенту, если студент раскрыл в основном теоретические вопросы, однако допущены неточности в определении основных понятий. При ответе на дополнительные вопросы допущены небольшие неточности.

- 10-16 баллов выставляется студенту, если при ответе на теоретические вопросы студентом допущено несколько существенных ошибок в толковании основных понятий. Логика и полнота ответа страдают заметными изъянами. Заметны пробелы в знании основных методов. Теоретические вопросы в целом изложены достаточно, но с пропусками материала. Имеются принципиальные ошибки в логике построения ответа на вопрос.

- **0-10 баллов** выставляется студенту, если он отказался от ответа или не смог ответить на вопросы билета, ответ на теоретические вопросы свидетельствует о непонимании и крайне неполном знании основных понятий и методов. Обнаруживается отсутствие навыков применения теоретических знаний при выполнении практических заданий. Студент не смог ответить ни на один дополнительный вопрос.

Планы семинарских занятий

Семинар – форма организации обучения, при которой на этапе подготовки доминирует самостоятельная работа учащихся с учебной литературой и другими дидактическими средствами над серией вопросов, проблем и задач, а в процессе семинара идут активное обсуждение, дискуссии и выступления учащихся, где они под руководством преподавателя делают обобщающие выводы и заключения.

Комплексность данной формы занятий определяется тем, что в ходе его проведения сочетаются выступления обучающихся и преподавателя; положительное толкование (рассмотрение) обсуждаемой проблемы и анализ различных, часто дискуссионных позиций; обсуждение мнений обучающихся и разъяснение (консультация) преподавателя; углубленное изучение теории и приобретение навыков умения ее использовать в практической работе.

На практических занятиях студенты отвечают по заранее подготовленным записям на вопросы по теме практического занятия. При подготовке к практическим занятиям используются различные источники. После каждого выступления аудитория задает вопросы, выступающий задает вопросы аудитории, обсуждаются некоторые моменты выступления, рассматриваются различные точки зрения по тому или иному вопросу. При оценке устных ответов студентов учитываются следующие критерии:

1. Знание основных процессов изучаемой предметной области, глубина и полнота раскрытия вопроса.
2. Владение терминологическим аппаратом и использование его при ответе.
3. Умение объяснить сущность явлений, событий, процессов, делать выводы и обобщения, давать аргументированные ответы.
4. Владение монологической речью, логичность и последовательность ответа, умение отвечать на поставленные вопросы, выражать свое мнение по обсуждаемой проблеме.

Критерии оценки (в баллах)

- **3 баллов** выставляется студенту, если студент дал полные, развернутые ответы на все теоретические вопросы, продемонстрировал знание функциональных возможностей, терминологии, основных элементов, умение применять теоретические знания при выполнении практических заданий. Студент без затруднений ответил на все дополнительные вопросы.

- **2 баллов** выставляется студенту, если студент раскрыл в основном теоретические вопросы, однако допущены неточности в определении основных понятий. При ответе на дополнительные вопросы допущены небольшие неточности.

- **1** баллов выставляется студенту, если при ответе на теоретические вопросы студентом допущено несколько существенных ошибок в толковании основных понятий. Логика и полнота ответа страдают заметными изъянами. Заметны пробелы в знании основных методов. Теоретические вопросы в целом изложены достаточно, но с пропусками материала. Имеются принципиальные ошибки в логике построения ответа на вопрос.

- **0 баллов** выставляется студенту, если ответ на теоретические вопросы свидетельствует о непонимании и крайне неполном знании основных понятий и методов. Обнаруживается отсутствие навыков применения теоретических знаний при выполнении практических заданий. Студент не смог ответить ни на один дополнительный вопрос.

Индивидуальные задания

Индивидуальные задания. Знакомство с основной и дополнительной литературой, включая справочные издания, зарубежные источники, конспект основных положений, терминов, сведений, требующихся для запоминания и являющихся основополагающими в этой теме. Составление аннотаций к прочитанным литературным источникам и др.

Критерии оценки:

- 3 балла выставляется студенту, если текст работы логически выстроен и точно изложен, ясен весь ход рассуждения. Имеются ответы на все поставленные вопросы, и они изложены научным языком, с применением терминологии, принятой в изучаемой дисциплине. Ответ на каждый вопрос заканчиваться выводом, сокращения слов в тексте отсутствуют

- 2 балл выставляется студенту, если тема раскрыта, но допущены несущественные ошибки или тема раскрыта не полностью, собственная точка зрения на изучаемую проблему не достаточно аргументирована

- 0 баллов выставляется студенту, если не выполнил работу.

Реферат

Реферат. Поиск литературы и составление библиографии, использование от 3 до 5 научных работ, изложение мнения авторов и своего суждения по выбранному вопросу; изложение основных аспектов проблемы. Ознакомиться со структурой и оформлением реферата.

Студент по выбранной из предложенного списка теме готовит реферат и представляет преподавателю.

Требования на выполнение реферата

Понимание реферата как целостного авторского текста определяет его требования: новизна текста; обоснованность выбора источника; степень раскрытия сущности вопроса; соблюдения требований к оформлению.

Новизна текста: а) актуальность темы исследования; б) новизна и самостоятельность в постановке проблемы, формулирование нового аспекта известной проблемы в установлении новых связей (межпредметных, внутрипредметных, интеграционных); в) умение работать с исследованиями, критической литературой, систематизировать и структурировать материал; г) явленность авторской позиции, самостоятельность оценок и суждений; д) стилевое единство текста, единство жанровых черт.

Степень раскрытия сущности вопроса: а) соответствие плана теме реферата; б) соответствие содержания теме и плану реферата; в) полнота и глубина знаний по теме; г) обоснованность способов и методов работы с материалом; е) умение обобщать, делать выводы, сопоставлять различные точки зрения по одному вопросу (проблеме).

Обоснованность выбора источников: а) оценка использованной литературы: привлечены ли наиболее известные работы по теме исследования (в т.ч. журнальные публикации последних лет, последние статистические данные, сводки, справки и т.д.).

Соблюдение требований к оформлению: а) насколько верно оформлены ссылки на используемую литературу, список литературы; б) оценка грамотности и культуры изложения (в т.ч. орфографической, пунктуационной, стилистической культуры), владение терминологией; в) соблюдение требований к объёму реферата.

Критерии оценивания реферата

5 баллов – содержание реферата соответствует заявленной в названии тематике; реферат оформлен в соответствии с общими требованиями написания и техническими требованиями оформления реферата; реферат имеет чёткую композицию и структуру; в тексте реферата отсутствуют логические нарушения в представлении материала; корректно оформлены и в полном объёме представлены список использованной литературы и ссылки на использованную литературу в тексте реферата; отсутствуют орфографические, пунктуационные, грамматические, лексические, стилистические и иные ошибки в авторском тексте; реферат представляет собой самостоятельное исследование, представлен качественный анализ найденного материала, отсутствуют факты плагиата;

4 балла – содержание реферата соответствует заявленной в названии тематике; реферат оформлен в соответствии с общими требованиями написания реферата, но есть погрешности в техническом оформлении; реферат имеет чёткую композицию и структуру; в тексте реферата отсутствуют логические нарушения в представлении материала; в полном объёме представлены список использованной литературы, но есть ошибки в оформлении; корректно оформлены и в полном объёме представлены ссылки на использованную литературу в тексте реферата; отсутствуют орфографические, пунктуационные, грамматические, лексические, стилистические и иные ошибки в авторском тексте; реферат представляет собой самостоятельное исследование, представлен качественный анализ найденного материала, отсутствуют факты плагиата;

3 балла – содержание реферата соответствует заявленной в названии тематике; в целом реферат оформлен в соответствии с общими требованиями написания реферата, но есть погрешности в техническом оформлении; в целом реферат имеет чёткую композицию и структуру, но в тексте реферата есть логические нарушения в представлении материала; в полном объёме представлен список использованной литературы, но есть ошибки в оформлении; некорректно оформлены или не в полном объёме представлены ссылки на использованную литературу в тексте реферата; есть единичные орфографические, пунктуационные, грамматические, лексические, стилистические и иные ошибки в авторском тексте; в целом реферат представляет собой самостоятельное исследование, представлен анализ найденного материала, отсутствуют факты плагиата;

2 балла – содержание реферата соответствует заявленной в названии тематике; в реферате отмечены нарушения общих требований написания реферата; есть погрешности в техническом оформлении; в целом реферат имеет чёткую композицию и структуру, но в тексте реферата есть логические нарушения в представлении материала; в полном объёме представлен список использованной литературы, но есть ошибки в оформлении; некорректно оформлены или не в полном объёме представлены ссылки на использованную литературу в тексте реферата; есть частые орфографические, пунктуационные, грамматические, лексические, стилистические и иные ошибки в авторском тексте; в целом реферат представляет собой достаточно самостоятельное исследование, представлен анализ найденного материала, присутствуют единичные случаи фактов плагиата;

1 балл – в целом содержание реферата соответствует заявленной в названии тематике; в реферате отмечены нарушения общих требований написания реферата; есть ошибки в техническом оформлении; есть нарушения композиции и структуры; в тексте реферата

есть логические нарушения в представлении материала; в полном объёме представлен список использованной литературы, но есть ошибки в оформлении; некорректно оформлены и не в полном объёме представлены ссылки на использованную литературу в тексте реферата; есть регулярные орфографические, пунктуационные, грамматические, лексические, стилистические и иные ошибки в авторском тексте; реферат не представляет собой самостоятельного исследования, отсутствует анализ найденного материала, присутствуют частые случаи фактов плагиата;
0 баллов – тема реферата не раскрыта, обнаруживается существенное непонимание проблемы.

Рубежная контрольная работа

Тест

Тестовый контроль - предлагается несколько вопросов, на которые дается три-четыре ответа, из которых только один является правильным. Задание в тестовой форме — это варьирующаяся по элементам содержания и по трудности единица контрольного материала, сформулированная в утвердительной форме предложения с неизвестным. Подстановка правильного ответа вместо неизвестного компонента превращает задание в истинное высказывание. Подстановка неправильного ответа приводит к образованию ложного высказывания, что свидетельствует о незнании обучающимся данного учебного материала.

Критерии оценивания тестовых заданий

10 баллов – за правильный ответ на 20 вопросов
9 баллов – за правильный ответ на 18-19 вопросов
8 баллов – за правильный ответ на 16-17 вопросов
7 баллов – за правильный ответ на 14-15 вопросов
6 баллов – за правильный ответ на 12-13 вопросов
5 баллов – за правильный ответ на 10-11 вопросов
4 балла – за правильный ответ на 9 вопросов
3 балла – за правильный ответ на 8 вопросов
2 балла – за правильный ответ на 6-7 вопросов
1 балла – за правильный ответ на 3-5 вопросов
0 баллов – за правильный ответ на 0-2 вопросов

Результаты обучения по дисциплине (модулю) у обучающихся оцениваются по итогам текущего контроля количественной оценкой, выраженной в рейтинговых баллах. Оценке подлежит каждое контрольное мероприятие.

При оценивании сформированности компетенций применяется четырехуровневая шкала «неудовлетворительно», «удовлетворительно», «хорошо», «отлично».

Максимальный балл по каждому виду оценочного средства определяется в рейтинг-плане и выражает полное (100%) освоение компетенции.

Уровень сформированности компетенции «хорошо» устанавливается в случае, когда объем выполненных заданий соответствующего оценочного средства составляет 80-100%; «удовлетворительно» – выполнено 40-80%; «неудовлетворительно» – выполнено 0-40%

Рейтинговый балл за выполнение части или полного объема заданий соответствующего оценочного средства выставляется по формуле:

Рейтинговый балл = k × Максимальный балл,

где k = 0,2 при уровне освоения «неудовлетворительно», k = 0,4 при уровне освоения «удовлетворительно», k = 0,8 при уровне освоения «хорошо» и k = 1 при уровне освоения «отлично».

Оценка на этапе промежуточной аттестации выставляется согласно Положению о модульно-рейтинговой системе обучения и оценки успеваемости студентов УУНиТ:

На экзамене и дифференцированном зачете выставляется оценка:

• отлично - при накоплении от 80 до 110 рейтинговых баллов (включая 10 поощрительных баллов),

• хорошо - при накоплении от 60 до 79 рейтинговых баллов,

• удовлетворительно - при накоплении от 45 до 59 рейтинговых баллов,

• неудовлетворительно - при накоплении менее 45 рейтинговых баллов.

На зачете выставляется оценка:

• зачтено - при накоплении от 60 до 110 рейтинговых баллов (включая 10 поощрительных баллов),

• не зачтено - при накоплении от 0 до 59 рейтинговых баллов.

При получении на экзамене оценок «отлично», «хорошо», «удовлетворительно», на зачёте оценки «зачтено» считается, что результаты обучения по дисциплине (модулю) достигнуты и компетенции на этапе изучения дисциплины (модуля) сформированы.